

T.C.

İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

CERRAHİ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ YÜKSEK LİSANS

PROGRAMI

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK BAŞARIYI
ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

ASLIHAN ERDOĞRUL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. ZEHRA DURNA

2016-İSTANBUL

T.C.

İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

CERRAHİ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ YÜKSEK LİSANS

PROGRAMI

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK BAŞARIYI

ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ASLIHAN ERDOĞRUL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. ZEHRA DURNA

JURİ ÜYELERİ

Prof. Dr. ZEHRA DURNA

Doç. Dr. SEMİHA AKIN

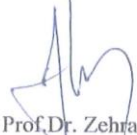
Doç. Dr. NURTEN KAYA

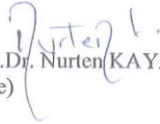
2016-İSTANBUL

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

09 Haziran 2016

Yüksek Lisans öğrencisi Ashhan ERDOĞRUL'un Hemşirelik Anabilim Dalı Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı'nda hazırlamış olduğu "Hemşirelik Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi" konulu tezini savunmuş ve aday jüri tarafından BAŞARILI/BAŞARISIZ bulunarak tez hakkında OYBİRLİĞİ / OYÇOĞUNLUĞU ile KABUL / DÜZELTME / RED kararı verilmiştir.

Prof. Dr. Zehra DURNA
(Danışman)
(Başkan)

Doç. Dr. Nurten KAYA
(Üye)

Doç. Dr. Semiha AKIN
(Üye)

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarda etik dışı hiçbir davranışımın olmadığını, tezimdaki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışması sonucu elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlar için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Aslıhan ERDOĞRUL

TEŞEKKÜR

Bu çalıŐmam sűresince her tűrlű yardım ve fedakarlık da bulunan, gűler yűzű ile çalıŐmama ıŐık tutan engin bilgi ve tecrűbesi ile katkıda bulunan, bana sonsuz desteęini veren deęerli danıŐman hocam Prof. Dr. Zehra DURNA' ya,

Verilerin istatistiksel analizi aŐamasında her tűrlű desteęi saęlayan Sayın Őęr. Gűr. Onur MENDİ' ye,

Tezimin hazırlanması sırasında hep yanımda olan, beni bugűnlere getiren, cesaretlendiren ve maddi manevi hiçbir desteęi esirgemeyen deęerli ailem; annem AyŐe ERDOęRUL, babam Osman ERDOęRUL ve eŐim Sercan AKIN ' a teŐekkűrű bir borç bilirim.

Aslıhan ERDOğRUL

İÇİNDEKİLER

BEYAN	i
TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii-iv
TABLolar LİSTESİ.....	v-vi
1.ÖZET.....	1
2. SUMMARY.....	2
3.GİRİŞ VE AMAÇ.....	3
4. GENEL BİLGİLER.....	4
4.1.EĞİTİM VE MESLEK SEÇİMİ.....	4
4.2. HEMŞİRELİK MESLEĞİNDE EĞİTİM.....	9
4.2.1. Hemşirelik Eğitiminin Boyutları.....	11
4.3.AKADEMİK BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	12
4.4. EĞİTİMDE AKADEMİK BAŞARI.....	13
4.4.1.Öğrenim Özellikleri ve Akademik Başarı.....	14
4.5. ÖZYETERLİLİK.....	16
5.GEREÇ VE YÖNTEM.....	20
5.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE TİPİ.....	20
5.2. ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER.....	20
5.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	20
5.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	21
5.5. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	21
5.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	22
5.7. ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ.....	22
6.BULGULAR.....	23
6.1. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ.....	23
6.2. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM ÖZELLİKLERİ.....	26
6.3. ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	30

6.3.1. Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Dağılımı.....	31
6.3.2. Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki.....	34
6.4.ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİ PUANLARININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖNEMLİ SOSYO DEMOGRAFİK VE ÖĞRENİM ÖZELLİKLERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	36
7. TARTIŞMA.....	49
7.1. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİLERİ.....	49
7.2. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM ÖZELLİKLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİLERİ	50
7.3. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ-YETERLİLİK DÜZEYLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİLERİ.....	52
8. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	55
9. KAYNAKLAR.....	59
EKLER.....	65
EK 1: ÖZGEÇMİŞ.....	65
EK 2: ETİK KURUL ONAYI.....	66
EK 3: ANKET FORMU.....	68
ÖZYETERLİLİK ÖLÇEĞİ.....	69
EK 4: TEZ ÇALIŞMASI İZİN YAZILARI.....	71

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	23
Tablo 2 Öğrencilerin Öğrenim Özelliklerine Göre Dağılımı.....	26
Tablo 3 Hemşirelik Öğrencilerinin Kütüphaneyi Kullanma Sıklığı Maddelerine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	28
Tablo 4 Hemşirelik Öğrencilerinin Kütüphaneyi Kullanma Sıklığı Puanlarının Dağılımı.....	29
Tablo 5 Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı Maddelerine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	29
Tablo 6 Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı Puanlarının Dağılımı.....	30
Tablo 7 Öz-yeterlilik Ölçeği Madde Puanlarının Dağılımı.....	31
Tablo 8 Öz-yeterlilik Ölçeği Boyut Puanlarının Dağılımı.....	32
Tablo 9 Öz-yeterlilik Ölçeği Madde Alt Boyut ve Ölçek Puanı Korelasyon Katsayıları ve Cronbach Alfa Değerleri.....	33
Tablo 10 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki.....	35
Tablo 11 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması.....	36
Tablo 12 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları ile Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşları Arasındaki İlişki.....	37
Tablo 13 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Karşılaştırılması.....	37
Tablo 14 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Bölümünü Kendi İsteğiyle Seçme Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	38
Tablo 15 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Medeni Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	39
Tablo 16 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	39

Tablo 17 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Annesinin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	40
Tablo 18 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Babasının Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	41
Tablo 19 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Karşılaştırılması.....	42
Tablo 20 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları ile Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Durumu Algısı Arasındaki İlişki.....	43
Tablo 21 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları ile Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Not Ortalaması Arasındaki İlişki.....	43
Tablo 22 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Kütüphane Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması.....	44
Tablo 23 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Ders Çalışırken Akademik ve Uluslararası Yayınlardan Faydalanma Sıklığına Göre Karşılaştırılması.....	45
Tablo 24 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Ders Çalışma Şekline Göre Karşılaştırılması.....	46
Tablo 25 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Sınava Hazırlanma Yöntemine Göre Karşılaştırılması.....	47

Yüksek Lisans Tez Projesi Numarası: HEM/ YL/ 2172014

1. ÖZET

Hemşirelik Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi

Öğrencinin Adı: Ashhan ERDOĞRUL

Danışmanı: Prof. Dr. Zehra DURNA

Anabilim Dalı: Hemşirelik

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerinin ve öğrenim ile ilgili özelliklerinin akademik başarısına etkisini değerlendirmek, akademik başarı ile genel özyeterlilik arasındaki ilişkiyi inceleyerek etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı-ilişki arayıcı olarak planlandı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma evreni İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu Eğitimi devam eden 1. , 2. , 3. , 4. sınıf öğrencilerinden araştırmaya katılmayı kabul eden 414 kişi oluşturdu. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan ‘Bilgi Formu’ ve ‘Genel Özyeterlilik Ölçeği’ kullanılarak toplandı. Tez çalışması kapsamında ölçeğin madde-toplam puan korelasyon katsayısı ve Cronbach alfa değerleri hesaplandı, ölçek puanlarının dağılımı verilerek, ölçek puanları öğrencilerin sosyo-demografik ve öğrenim özelliklerine göre fark analizleri ile karşılaştırıldı ve ölçek puanları arasındaki ilişkiler hesaplandı. Verilerin çözümlenmesinde frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde gibi betimsel istatistiklerden yararlanıldı. Fark analizlerinde iki bağımsız değişken için t testi, ikiden fazla bağımsız değişken için One-way ANOVA testi, ilişki analizleri için ise Pearson's korelasyon testi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları arasındaki ilişkilere bakıldı. Buna göre “Başlama” alt boyutu ile; “Yılmama” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve orta düzeyde ($r_p: 0,569$); “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve zayıf düzeyde ($r_p: 0,282$); “Ölçek Toplam Puanı” arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($r_p: 0,913$) bir ilişki olduğu saptandı ($p<0,05$).

Sonuç: Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin öz yeterliliklerini değerlendirmeleri ve gelişimlerini sağlayacak önerilere katkıda bulunmaları, önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Akademik başarı, öz-yeterlilik, genel öz-yeterlilik, hemşirelik öğrencileri, başarıyı etkileyen faktörler.

2. SUMMARY

Evaluation Of Factors Affecting Academic Achievement In Nursing Students

The Name of the Student: Ashlan ERDOĞRUL

Supervisor: Prof. Zehra DURNA

Department: Nursing

Objective: This research has been planned as definitive-association searcher in order to figure out the influencing factors by seeking the relation between general self-efficacy and success, and to consider influence nursery student's personal characteristics and of their features about leaning to academic success.

Material and Method: The population is made of 414 people who accept to join research from 1st, 2nd, 3rd, 4th grade students of İstanbul Bilim University, Florence Nightingale Hospital's. Data collected by using 'Information Form' and 'General Self-efficacy scale' prepared by researcher. Within thesis study scale's total-material point correlation index and Cronbach's alpha values calculated, and the scale points compared with gap analysis according to learning and socio-demographic features of students by giving distribution scale points and the relation between the scale points were calculated, as well. It has been utilized from statistics such as frequency, arithmetic average, standard deviation and percentage in terms of analyzing of data. T test has been used for two independent variable in difference analyses, One-way ANOVA test has been used for more than two independent variable, and Pearson correlation test has been used for relation analyses.

Findings: It has been checked at the relation between the nursery student's self-efficacy scale at the end of research. Hereunder it has been detected ($p < 0,05$) that there is a relation between sub-dimension of the "Begin" and sub-dimension of "Persistence" which is statistically meaningful, positively and at medium level (r_p : 0,569); and "Effort to Maintain – Insistence" which is statistically meaningful, positively and at weak level (r_p : 0,282); and "Total Scale Point" which is statistically meaningful, positively and at high level (r_p : 0,913).

Result: According to result of study, it has been advised that students' contribution to suggestions that can evaluate their self-efficacies and development should be provided.

Key words: Academic success, self-efficacy, general self-efficacy, nursery students, factors which influences the success.

3. GİRİŞ VE AMAÇ

Hemşire; kişilerin sağlıklı bir yaşam sürdürmeleri için hastalıklardan korunmasını sağlamak amacıyla, hekim tarafından verilen tedavi sürecini uygulayan, planlayan ve denetleyen kişidir. Hemşirelerin eğitim kalitesinin yüksek olması, mesleki hizmet sunumunun artmasında ki en önemli unsurdur.

Hemşirelik Eğitim Programları'nın geleceğin hemşirelerine, çalışma alanı ve üstlenecekleri rolleri hakkında bilgi vermeli ve eğitim programı veren kurumun, bu amaçlar ile uyumlu olması gerekmektedir. Eğitim programı, öğrencilere bilgi ve becerilerin eğitimi, ölçülebilir ve değerlendirilebilir şekilde bir model ile uygulamalı ve aktif öğrenme yöntemlerinin kullanımı sağlanmalıdır. Bu eğitimin, sağlık, hasta, iletişim, ekip, kanıta dayalı araştırma, eleştirel düşünme vb. gibi temel konuları ele almalıdır. Bu başlıklar altında uygulanan eğitim başarısı hedeflere ulaşmada önem taşır.

Öğrencilerin akademik başarısızlığına neden olan içsel ve dışsal faktörler; öğrenciye bağlı faktörler; öğretim üyesine bağlı faktörler (dersin sunuş şekli, bilgi aktarabilme, motivasyon sağlayabilme, dersin faydalı olduğuna inandırma ve dersi sevdirmeye yeteneğini içeren öğrencilerle iletişim ve onların bilgi ve becerilerini etkin bir şekilde ölçebilme kabiliyeti ve uygulama değişkenleri) ve çevresel değişkenlere dayalı faktörler olarak incelenebilir (Topçu ve Uzundumlu, 2012).

Türkiye'de ilk kez 1968 yılında Hacettepe Üniversitesinde yüksek lisans, 1972 yılında ise doktora programının açıldığı hemşirelik bölümü daha sonraki zamanlar da Meslek Yüksekokulları izlemiştir. 2007 tarihinden sonra cinsiyet ayrımına son veren ve meslekte uzmanlaşmayı hedefleyen bir yapıya bürünmüştür. Günümüzde gelişen ve değişen teknoloji ile birlikte, hemşirelerin rollerinde ve çalışma alanlarında da farklılıklar meydana getirmiştir.

Hemşirelerin kaliteli bakım sağlaması başarılı bir hemşirelik eğitiminden geçmektedir. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerinin ve öğrenim ile ilgili özelliklerinin akademik başarısına etkisini değerlendirmek, akademik başarı ile genel öz-yeterlilik arasındaki ilişkiyi inceleyerek etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

4.GENEL BİLGİLER

4.1.EĞİTİM VE MESLEK SEÇİMİ

Meslek seçimi, kişinin hayatında mutlak bir önem taşıdığı gibi halk için de önem arz etmektedir. Bireyler, meslek seçerken kendi inanç ve kültürlerini baz alırken aynı zamanda kendilerine yaşam ve çalışma şeklide seçmektedir. Bu etmenlere ek olarak, yasal, politik, ekonomik ve sisteme ilişkin özelliklere ve şansın etkilerine de değinilmektedir (Korkut Owen ve ark., 2012). Kendi arzusuyla seçtiği mesleki yaşantısı için başarı hedefine doğru ilerleyerek kendini kanıtlamaya çalışır. Bunların aksine rastgele seçim yapılan branşlarda başarısız, verimsiz ve mutsuz bir iş yaşantısı baş gösterir. Bu sebeple birey, mesleğine karar verirken seçeceği mesleğin nitelikleri arasında uygunluk olmasına dikkat etmelidir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009).

Öğrencilerin meslek ve eğitim seçeneklerinin, isteklerinin çevrelerindeki değer verdikleri kişilerin, özellikle de büyüklerinin istekleri, doğrultusunda şekillendiği (Reay, 2001) ve annelerin bilgi seviyesinin çocukların doğru kararlar vermelerinde babalarına göre daha fazla etkilediği (Leigh, 1998) düşünülmele birlikte yetişkinlerin eğitim durumuyla öğrencilerin mesleki seçimi arasında bir bağ kurulduğu varsayılmaktadır. Türkiye’de yapılan birkaç çalışma bu ilişkiyi güçlendirmektedir (Korkut Owen ve ark., 2012).

Hemşirelik mesleğini seçme ile alakalı yapılan bir çalışmada, geçmişte çevresel etkilerin, son zamanlarda ise öğrencilerin kendi fikir ve arzularının öne çıktığı anlaşılmış, bununla beraber, öğrencilik dönemlerinde mesleğin halk içindeki olumsuz yönleri hakkında bilgilenmeye başlayan öğrencilerin, mezun olduktan sonraki dönemde hemşireliğin pratik alanından ziyade yönetim ve eğitim kısmına yöneldikleri belirlenmiştir (Güdücü Tüfekçi ve Yılmaz, 2009). Kuzgun (2004) mesleği seçmeyi etkileyen faktörleri psikolojik (ilgi, yetenek, değer vs.) ve sosyal faktörler (gelir düzeyi, aile iletişimleri) olmak üzere iki seçenekte incelenmektedir. (Korkut Owen ve ark., 2012).

Bireyin kariyer yapabilmesi, mesleğin tam olarak ne olduğunu bilerek, isteyerek seçmesi ve mesleğe ruhsal, zihinsel ve fiziksel olarak hazır olmasıyla ilgilidir (İnce ve Khorshid, 2015).

Teknolojik gelişmeler, toplumsal yapıyı, yaşantıyı ve bireyleri etkilediği kadar meslekleri de etkilemektedir. Son zamanlarda hemşirelik mesleğinde ve başka branşlarda cinsiyet ile alakalı bir çok değişiklikler meydana gelmesine karşın, evrensel ve ulusal alanda hemşirelik çok az bir erkek yüzdesiyle buluşmuştur (Kocaer ve ark., 2004). Hemşireliğe erkeklerin dahil olmasıyla beraber hemşirelik mesleği alanı içinde her iki cinsinde bütünleştiği, toplumsal olarak cinsiyet ayrımcılığın ilerisine geçilerek hemşireliğin gerek sanatsal gerekse bilimsel taraftan pozitif ve hızlı bir şekilde ilerlemesine mutlak payı olacaktır.

Hemşirelik öğrencileri, eğitimlerini tamamladıkları vakit mesleğin içindeki yerleri dahilinde de aile, birey ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirme ve de hastalık zamanında tedaviye yönelik bakımın planlanmasından, uygulanmasından ve sonuçlandırılmasından mesul birer sağlık elemanı olacaklardır (Özkan ve Yılmaz, 2010). Bu değerli mesleğin sorumluluklarının farkında olmaları ve görevi uygulayabilmeleri için psikolojik olarak sağlıklı birer yetişkin olmaları beklenmektedir.

Öğrencilerin bilgiyi edinme sistemlerindeki çok yönlülük, hemşirelik mesleğinde araştıran, irdeleyen ve edindiği bilgiyi kendi çalıştığı alana uygulayabilen hemşire adaylarını eğitmek için eğitiminin devamında çeşitli tarzların kullanılması gerekliliği açığa çıkmaktadır. Bundan dolayı hazmeden eğitim sistemlerine dahil öğrenciler için kişiselleştirilmiş çalışmalardan başka çoklu çalışmalara yönelen öğrenme durumlarının düzenlenmesi, ayıran öğrenme sistemlerini seçen öğrenciler içinse değişik kaynaklardan farklı bilgiler geliştirmeyi gerektiren farklı ödevler ve proje geliştirilmesi, edinilen kaynağın hayatla birlikte incelenmesi gibi çalışmaların yapılması önerilir (Dikmen, 2015).

Hemşirelik “toplumun sağlık düzeyini ve huzurunu sağlamak, ilerletmek ve hastalık halinde iyileştirmeye yönelik, hemşirelik bakımının yeniden ele alınması, birleşmesi ve bakımın yapılması, sonuçlandırılması ve bunları yerine getirecek bireylerin gelişiminden mesul sanat ve bilimden meydana gelen bir sağlık disiplini.” (Ayaz, 2010).

Hemşirelik en başta halkın sağlık anlayışını kavramak, hasta veya ihtiyaç sahibi kişilere sağlık hizmetini uygulamak için geliştirilmiştir (Ökten ve ark., 2000).

Meslek tercihi kişinin kendisi ve yaşadığı toplum için gayet önemlidir. Toplumsal hayatın içinde ve önemli bir rolü olan meslekler, eski zamanlardan bugünlere halk ve birey tarafından önemli görevleri üstlenmişlerdir. Mesleklerin kişiler tarafından görevleri incelendiğinde, mesleki kimlik kavramı ile karşılaşılmaktadır (Korkmaz ve Görgülü, 2010). Meslek belirleme seçiminde doğru olan seçim yapacak bireyin kendi isteği doğrultusunda ve yeteneği ile paralel olarak meslek seçmesi iken bugün ki durumlar bunun önüne geçmektedir. Bugünde bireylerin ileriye yönelik tasa ve endişeleri, onların da ileriye güvenle bakmasını engellediği ve meslek seçimini etkilediği, seçtikleri mesleklerden memnuniyetsizliğin ve memnun olmadıkları, mezun olduktan sonra da sürdüğü görülmektedir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Kişilerin bu gerçeği görmezden gelmemeleri ve mesleki seçimlerini bilgili ve doğru bir biçimde yapmaları ve bu seçimlerde yetenek ve ilgilerini göz önünde tutmaları gelecekleri için daha iyi veriler elde ettirecektir.

Genel olarak meslek seçimi kişinin içinde bulunduğu dönemini, gelişimini ve uyumunu yaşarken, kimliğini ve kendini bulma durumunda bulunduğu dönem içinde gerçekleşir. (İnce ve Khorshid, 2015). Şuanda meslek seçimi üniversite giriş sınavından elde edilen başarıya göre gerçekleşmekle birlikte, ailenin de isteği üzerine tercihler yapılmaktadır. Ülkemizde uygulanan sisteme göre istenilen meslek eğitimine ulaşabilmek ve gelecekteki yaşantısında bu meslek ile hayatını devam ettirebilmeleri için sınavlardan belli bir puan almaları ve bu puanla tercih yapmalarını gerektiren bir sistem bulunmaktadır. Bu mevcut sistem içerisinde, öğrencilerin gelecekte başarılı olabilmeleri için en iyi uygulayabilecekleri ve en üst düzeyde doyum sağlayabileceklerine inandıkları bir mesleğe isteyerek ve bilinçli olarak yönelmeleri, seçilen mesleğe adapte olunması ve mesleği yapabilmeleri için önemlidir (Güdücü Tüfekçi ve Yılmaz, 2009).

Türkiye’de yapılan araştırmalar, ailelerin gelir seviyelerine göre mesleğin belirlendiğini göstermektedir (Çıtak Tunç ve ark., 2010). Halbuki normalde olması gereken kişinin kendi istek ve arzusu ile seçtiği, çalışma yaşam ve şekillerini, bilerek ve anlayarak yapmak istediği meslek için bilgi edinerek tercih etmesidir

Kişinin yaptığı işi belirleme yaşam kalitesini ve çalışma biçimini seçmesi anlamına gelmektedir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Konumuz içerisinde olan hemşirelik başta olmak üzere bireylerin sağlık durumu ile alakalı mesleklerin seçiminde bilinçli, arzu ve beceri doğrultusunda ki seçim ve mesuliyet farkındalığı ile üstesinden gelinecek iş ağırlığı ve mesleği layığı ile yapmaları konusunda sorunların önüne geçirilerek, hizmetin kalite standartlarının da yükseleceği beklenilmektedir.

Diğer mesleklerde de olduğu gibi hemşirelik mesleğinde de, bakım yaptığı topluluktan önemli derecede etki görmektedir. Çevre yapısı, hemşirenin davranışlarını, hemşirelik pratikliğini ve toplumun hemşireliğe karşı fikirlerini şekillendirir, aynı zamanda hemşirelik mesleğini yapanları da etkiler (Andsoy ve ark., 2012). Yapılan bir çalışmada hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin bir kısmı sosyal olarak etkileyen çevresindeki yakınları ve aile bireyleri tarafından mesleğe yönettikleri öğrencilerin çoğunluklu olarak bölümü iş bulma kolaylığı açısından seçme ihtiyacı duydukları sonucuna ulaşılmıştır. (Korkut Owen ve ark., 2012). Son zamanlarda ise hemşirelerin çalışma imkanlarının kötüye doğru gitmesi ve çalışma şartlarının zorlaşması, sınırlı ve çok düşük ücretlerle çalışmalarından dolayı öğrenci hemşirelerin bakım ve tedavi edici hizmetlerde daha az oranlarda çalışmak istemelerine ortam oluşturmuştur. (İnce ve Khorshid, 2015).

Mesleği seçerken cinsiyet olarak ta etkilenildiğini düşündüren epey çalışmayla karşılaşmaktadır. Yakın zamanlarda üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada Frolian (2010), bayanların devamlı olan mesleklere; erkeklerinse devamlı olmayan mesleklere fazlaca yöneldiklerini bulmuştur. Edwards ve Quinter (2011) ise meslek seçiminde cinsiyet farklılıklarının dolaylı yoldan etkilediğini belirtse de araştırmalarında meslek seçiminde erkekler için mesleki rahatlığın, kadınlar için mesleğin kendini ilerletme fırsatı ve yeteneklerini açığa çıkarma fırsatını bulmasının önemli olduğu belirlenmiştir (Çıtak Tunç ve ark., 2010).

Hemşirelik mesleğinin kadınlarla özleştigiine dair geleneksel algı mevcuttur. 1996 yılından itibaren Sağlık Yüksekokullarının sağlık memurluğu bölümlerine öğrenci alınmaya başlanmıştır (Çıtak Tunç ve ark., 2010).

Hemşirelik bölümlerinde okutulan program sağlık memurluğu bölümlerinde de aynı şekilde devam ettirildiği, ancak aynı eğitim programı ile özde aynı ancak isimdeki farklılıktan dolayı farklı iki meslek seçeneğinin ortaya konulmuş olması hem bu mesleği seçen öğrenciler hem de toplum yönünden karmaşıklık yaratmaktadır. Bunun sebebi ise toplumsal cinsiyetten, toplumsal kodlamalardan ve ayrımcılıkta neden olmaktadır (Çıtak Tunç ve ark., 2010). Genel olarak toplumsal cinsiyet farklılığının ana unsuru kadın olurken, hemşireliğin çoğunlukla kadınlar tarafından bir meslek olduğuna dair toplumun değerleri, cinsiyet ayrımcılığına erkeklerin uğradığını belirtmektedir. Bunun nedeni ise kadınların hasta bakımında görevlendirilmesi ya da görev verilmesi gereken kişi olarak belirlenmesinden kaynaklanmaktadır.

Günümüzde hemşirelik yüksekokullarında çok düşük oranda erkek hemşire adayı görülmektedir. Öğretime devam eden bu hemşirelik öğrencisi adaylar toplumun hemşirelik mesleğini cinsiyetle eşleştiren bir rol olarak bakmasına engel olmaya başlamıştır (Kocaer ve ark., 2004).

Öğrenciler alan derslerine alışmakta adapte problemleri, pratik çalışmaları esnasında eksiklik ve yetersizlik, derslerde edindikleri bilgileri pratiğe aktaramama, zor şartlarda çalışma, hasta kişilerle tempolu çalışma ve bire bir iletişime girme, acı hissetme, ümitsizlik ve ağrı gibi olumsuz duygularla genellikle karşı karşıya gelmektedirler. Bununla birlikte sıkça tek cinsiyetli çoğunlukta eğitim almaları sebebiyle karşı cinsten çekingenlik duyguları, utangaçlık, yabancılaşma, çekingenlik ve sosyal aktivitelerde bulunamama gibi özel problemlerle de denk gelmektedirler (Özkan ve Yılmaz, 2010). Son zamanlarda hemşirelik mesleğinde ve diğer mesleklerde cinsiyetle ilgili birçok farklılıklar olmasına rağmen, evrensel ve ulusal alanda hemşirelik mesleği çok düşük bir erkek yüzdesiyle özdeşleşmiştir (Kocaer ve ark., 2004).

Bugünde hemşirelik eğitiminde öğrenenlerin öğrenme-öğretme süresince faal bir biçimde aktifleşerek etkin öğrenmeyi araştırmaları, gerçekleştirmeleri ve sorgulamaları bir mecburiyettir (Kaya ve Akçin, 2006). Bu sistem gelişen sağlık bakım sistemi, değişen sağlık bakım ihtiyaçları, gelişen sağlık bakımına yönelik bilgiler incelendiğinde en faydalı yol olarak belirtilmektedir (Tutuk ve ark., 2002).

Hemşirelikte iletişim kavramının öğrenilmesi eğitim sürecince devam eder. Bu zaman içerisinde öğrencilerin gerek formal dersler gerekse pratikler (klinik/saha) sırasında kendine güvenebilmeleri ve saygı duymaları, kişisel ve mesleki yönden olgunlaşmaları beklenir (Tutuk ve ark., 2002). Bu amaçlar ilkesince öğrenciler hem kişisel yeterliliklerini hem de mesleki öğrenme yeterliliklerini artırır.

4.2.HEMŞİRELİK MESLEĞİNDE EĞİTİM

Teknolojik gelişmeler ile beraber öğrenme-öğretme sadece eğitim birimlerinde değil her zaman bilgiyi öğrenme ve her yerde bilgiyi edinmenin imkanı olduğunu belirtmektedir. Günümüz şartlarında da eğitim modern imkanlarla incelendiğinde yükseköğretimde önemle, öğrenmenin sadece eğitici merkezli, ezbere dayalı, pedagojik yaklaşımla olmayacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Bu sebeple birer erişkin olan öğrenenlerin öğretme-öğrenme sürecine etkin katılımının, sorumluluk taşınmasının, gerekli olan bilgiye yönelmeli öğrenme yaklaşımlarının bu durumda kullanılmasının gerekli olacağı öngörülmektedir (Kaya ve Akçin, 2006).

Hemşirelik kendi alanlarında kullanmak üzere kendine has bir yaklaşım olan 'Hemşirelik Sürecini' iletmesinde ki temel unsur, hemşirelik bakımını bilimsel ana esaslara dayandırmaktır. Hemşirelik belli bir zamanda kritik ve yenilikçi düşüncüyü gerektirir. Entelektüel etkinliklerden bir diğeri ise kişisel sorumluluktur (Karadağ, 2002). Öğrenmenin günümüzde artık eğitim birimleri ile sınırlı kalmadığı günümüz toplumlarında, bireylerin ve toplumların ihtiyaçları tekrar ele alınmış ve toplumda bilgiye erişebilen, ulaştığı bilgiyi kendine göre yorumlayan, buna yeni eklemeler katabilen ve bilgilerini çoğaltabilen bireylere ihtiyaç olduğunun farkına varılmıştır. Başka bir açıdan, günümüzde “kendini yenileme” ve “hayat boyu öğrenme” yeteneklerine sahip olan kişiler, bu hızlı değişime alışıp, toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilecek değişkenlere sahip olacaklardır (Sarmasoğlu ve Görgülü, 2014). Gelişmekte olan teknoloji ile merkezli olan sağlık alanında ki değişimler ve gelişmeler ile hemşirelerin kendisi baş etmek durumundadır.

Bireyin öğrenmesinde etkili olan düzenleme, algılama, kendine göre uyumlama ve ilişkilendirme en önemli yeteneklerdir. Gregorc'a göre bireyin öğrenme stilinde ve öğrenmesinde algılama beceri çok önemlidir. Bireyler algılama yeteneklerine göre soyut ve somut algılayanlar, algıladıkları verileri düzenleme yeteneklerine göre random ve ardışık olmak üzere ikiye ayrılırlar. Bireylerin algılama yeteneklerine göre meydana getirdikleri öğrenme durumları onların öğrenme stillerini oluşturmaktadır. Buna göre Gregorc Öğrenme Stili Modeli'nde; Soyut Ardışık, Somut Ardışık, Soyut Random, Somut Random öğrenme stilleri olmak üzere toplam dört öğrenme stili belirtilmektedir (Ekici, 2013).

Hemşirelik lisans eğitiminin gayesi; öğrencileri, hemşireliği sağlıklı toplulukları meydana getirecek merkez nokta konuma getirecek, sosyo-kültürel oluşumu sağlanmış, toplumun devamlı değişiklik gösteren gerekliliklerini karşılayacak nitelikte beceri, bilgi ve tutumlarla donatılmış meslek çalışanları ve evrensel hemşirelik kriterlerine uygun profesyoneller olarak yetiştirmek şeklinde belirtilmektedir (Güdücü Tüfekçi ve Yılmaz, 2009).

Toplum ve bugünümüz sağlık teknolojileri değişimler ve gelişmeler karşısında ihtiyaç olan donanımı elde edebilen, mücadele edebilen ve iş ahlakını özümseyerek işini sevgi bağıyla yapabilen hemşireler aranmaktadır. Bu durum üniversite seviyesinde verilen temel hemşirelik bilgilerinin toplumun değişen sağlık ihtiyaçlarına yanıt verebilen, problem çözebilen, bilgiyi araştıran, iletişim becerilerini geliştirebilen hemşireler yetiştirmeye adapte olmasını gerekli kılmaktadır (Sarmasoğlu ve Görgülü, 2014). Hemşirelerin ve hemşire adaylarının teknolojinin gelişimine ve sağlık bölümünde gerçekleşen değişime ayak uydurabilmeleri ve bilgiyi izleyebilmeleri için ihtiyaç duydukları yetenek kendi içlerinde olması gereken "kendi kendine öğrenme" dir.

Öğrencilerin aldıkları öğrenme metodlarının belirlenmesi, öğrencilerin anlaşılması ve onların ilgiyle isteklerine hitap eden eğitim ortamlarının meydana getirilmesi eğitimin sağlamlığı için son derece önem arz etmektedir (Dikmen, 2015).

4.2.1.Hemşirelik Eğitiminin Boyutları

Öğretim-eğitim uygulamalarının yapıldığı ortamlar fiziksel /biyolojik/ psikolojik özellikler, öğrenme stilleri, zeka türleri, yetenekler, istekler, beklentiler, ilgiler, vb. açısından çok zengin kişisel özellikleri bulundurmaktadır (Ekici, 2013). Bireylerin kişisel özelliklerinde oluşan bu farklılıklar, öğrenme sürecini etkilemektedir.

Hemşire eğiten ve topluma kazandıran eğitimcilerin anlayışlarını, holistik bakım ve bu bakımın her yerinde birliktelik anlayışı içerisinde psikolojik, fiziksel, sosyal ve spiritual bakım anlayışı içinde meydana gelmiş olmaları gerekmektedir (Bekar, 2001). Hemşirelik eğitiminde ırksal değişikliklerin kabul edildiğini, saygı duyulduğunu işaret eden bir eğitim ortamı meydana getirilmelidir (Bayık Temel, 2007).

Diğer meslek gruplarıyla kıyaslama yapıldığında çok az oranda olmasına rağmen hemşirelikte yüksek lisans ve doktora programları vardır. Hemşirelikteki bu eğitim karmaşası ve türülülüğü yüksek kademeli eğitimin kabul sürecini ve hemşireliğin meslekleşme sürecinin hızını düşürmüştür (Karadağ, 2002). Bu değişikliğin çözülmemesi hemşireliği tehdit eden önemli bir problemdir.

Eğitimde kurumsal ve iş birlikçi olmayı gerektiren eğitim sürecini içine alan hemşirelik eğitimi, yakın tarihe kadar tıbbi bakım sistemi, sağlık ve eğitim bilimlerine eşit düzeyde akılcı öneriyi yansıtmış, bu durum işe odaklı yaklaşımı ve tetikleyici modelleri geliştirmiş ve bunun sonucunda hemşirelik eğitimi bir dizi teknik işlevi içine almıştır (Dikmen, 2015). Öğrencilerin iletişim ve empati düzeyinin olgunlaşmasındaki önem dikkate alındığında, öğrencilerde bu düzeyin gelişmesi için ders konularının ve kısımlarının daha fazla geliştirilmesi; özellikle yeni başlayan öğrencilere daha yakın ilgi gösterilmesi; eğitim sürecinin doğrudan etkisini gösteren izleme çalışmaları ile öğrencilerin klinik pratiklerde hastaları ile iletişim kısımlarını gösteren izlemeye dayalı çalışmalar yapılmasını gerekli kılmaktadır (Tutuk ve ark., 2002).

Ülkemizde yükseköğretimde hemşirelik eğitimi, başladığı 1955 senesinden itibaren devamlı ilerleme kaydetmektedir. Yapılan çalışmalara göre üniversite seviyesinde eğitim veren 5 Avrupa ülkesi içerisinde Türkiye’de bulunmaktadır. Son zamanlarda hem lisans seviyesinde, hem de yüksek lisans seviyesinde hemşirelik eğitimi veren kısımların hızlı bir şekilde artış gösterdiği görülmektedir. Bu hızlı artış eğitimin kalitesini olumsuz etkileyebilecek öğretim elemanı, alt yapı yetersizliği gibi negatif durumları meydana çıkarabilecektir (Ergöl, 2011). Eğitimin kalitesini yükseltebilmek için bu olumsuz yönlerin oluşmasına engel olmak ya da ortadan kaldırmak için tedbirler alınmalıdır.

4.3. AKADEMİK BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Eğitim ve öğretim sisteminde amaçlanan hedeflerden biri de kişilerde olumlu-tutarlı tavırlar kazandırmak olduğuna göre üzerinde söz edilmesi gereken ana esas öğrenme stilleridir. Öğrenme stilleri kişilerin davranışlarında etkili olan esaslardan biri olduğuna göre öğrenme stillerinin dikkate alınması daha net olarak meydana çıkmaktadır.

Öğrenme stilleri dikkate alınarak düzenlenen bir eğitim programının ve öğretme-öğrenme sürecinin öğrencilerin anlamalarında tesirli olacağı belirtilmektedir. Bu anlamda, öğrencilerin gerçek olayları daha iyi algılayacakları, öğretme-öğrenme sürecinden etkili bir şekilde faydalanacakları, neyi-nasıl öğreneceklerini bilecekleri ve öğrendikleri bilgileri uygun ortamda kendilerince benimseyecekleri, yüksek seviyede güdülenecekleri, öğretmenlerin tesirli araç-gereç ve yöntemleri seçebilecekleri gibi pek çok noktalar belirtilmektedir (Ekici, 2013). Öğrencilerin seçtikleri öğrenme stillerinin bilinmesi, onların nasıl bir öğrenme öğretme sürecine katılacaklarına karar verilmesini, problem çözme, karar verme, sorumluluk alma ve etkili iletişim kurma gibi yeterlilikleri başarmasını da sağlayacaktır (Dikmen, 2015). Değişime uyum sağlamak ve hemşirelerin kendilerini ve bilgilerini devamlı güncel tutmaları için belli taktikler oluşturmaları ve geliştirmeleri ya da var olan stratejileri kendilerine uygun biçimde uyarlamaları gerekmektedir.

Yüksek eğitim profesyonel uygulamanın başında yer almaktadır. Amerika'da ilk üniversiteye koşullu hemşirelik eğitimi 1909' da Minnesota Üniversitesinde başlamıştır. 1965 senesinde ANA' nın hemşirelik eğitiminin yüksek eğitim birimlerine verilmesi gerektiğini söylemesi hemşireliğin meslekleşmesi sürecinde bu doğrultuda önemli bir başlangıç olmuştur (Ergöl, 2011). Günümüzde hemşireliğin melekleşmesi yolundaki en önemli iki problemlerden biri bilimsel bilgi yükü diğeri ise otonomi yokluğudur (Karadağ, 2002).

4.4. EĞİTİMDE AKADEMİK BAŞARI

Eğitimciler tüm öğrenme stillerinden faydalanarak öğretim yaklaşımlarını, strateji, yöntem ve teknikler ile eğitim unsurlarını akılcı bir biçimde seçmeli ve kullanmalıdır (Dikmen, 2015). Hemşireliğin mesleğin hangi değerleri taşıdığını araştıran pekçok hemşire yazar 1971 yılında Povalko tarafından ele alınıp geliştirilen standartları kullanmıştır. Povalko' ya göre bir işi meslekleştiren 8 kriter, teorik bilgi, yapılan mesleğin temel sosyal değerlere uyumluluğu, eğitim zamanı, moral-motivasyon, otonomi, birlik bilinci, bağlılık bilinci ve meslek ahlakı yasadır (Karadağ, 2002). Profesyonel varlıklar yaş, cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumu gibi sosyo-demografik etmenlerden etkilenebilmektedir. Ayrıca yapılan araştırmalarda mesleki kıdem, uzmanlık alanının ve çalıştığı kurumun da hemşirelerin profesyonel değerlerini etkilediği görülmüştür (Göriş ve ark., 2014).

Çağdaş toplumların en çok değer verdiği başlıklardan biri olan profesyonellik, yüksek oranda uzmanlık, bilgi, beceri, tutum ve davranış biçimi olarak açıklanmaktadır. Başka bir deyişle profesyonellik; kendi alanında eğitim almış uzman bireylerce yürütülen ve alakalı meslek topluluklarıyla desteklenerek sunulan hizmettir (Göriş ve ark., 2014). Hemşireliği sıradan birkaç teknik işleve indirgeyen bu sorulardan hiç haz almayan öğrenciler, profesyonel hemşireliği anlatmak istediklerinde karşılarındaki bireyler hemşireliğin ne kadar kompleks bir disiplin olduğunu anlayabilmektedir (Karadağ, 2002).

Hemşirelerin sahip olduğu profesyonel varlıklar, hasta/sağlıklı kişilerle, meslek arkadaşlarıyla, diğer ekip arkadaşlar ile ve toplumla etkileşimine ışık tutmakta, diğer ağır uygulamaların içeriğinde karar vermelerine ön ayak olmakta ve hemşirelik uygulamaları için ana yapıtlar oluşturmaktadır(Göriş ve ark., 2014).

4.4.1. Öğrenim Özellikleri Ve Akademik Başarı

Öğrencilerin “nasıl öğrenmekten hoşlandığını” ortaya çıkaran öğrenme biçimlerine ilişkin ilk sistematik çalışmalar, 1960 yılında Rita Dunn tarafından başlatılmış, bugünümüze değin birçok eğitim bilimci ve araştırmacı tarafından değerlendirilerek geliştirilmiş ve açıklanmıştır (Akçin Şenyuva, 2009). Özellikle “bilgi toplumu” olarak nitelendirilen günümüzde, kişilerin araştırma yapabilme, sorun çözebilme ve eleştirel düşünme gibi başka düşünme yollarını bilme-uygulayabilme ve öğrenme sürecinde aktif olma gibi birçok özelliğe sahip olmaları gerektiği düşüncesi, düşünme ile öğrenmenin nasıl meydana geldiği konularını ön plana çıkarmıştır (Dikmen, 2015). Öğrenme-öğretme sürecinin yeniden ele alınmasında, öğrenme-öğretme sürecini etkileyen öğrenci biçimlerinin yakından bilinmesi gerekmektedir.

Öğrenme stilleri anlamını Keefe (1979); “kişilerin öğrenme çevrelerini nasıl anladıklarının, öğrenme çevresi ile nasıl iletişime girdiklerinin ve öğrenme çevresine nasıl tepki verdiklerinin göstergesi olan fizyolojik, bilişsel ve duyuşsal özelliklerinin bir gelişimi” olarak tanımlamakta; Gregorc (1984), “kişilerin anlama çabalarına göre meydana getirdikleri öğrenme durumları” olarak yorumlamakta; Kolb (1984), “bilgiyi anlama ve işlemede bireysel olarak seçilen bir yöntem” (Kolb, 1984); James ve Galbraith (1985), “duyuların çevre ile olan etkileşimi sonucu meydana gelen görerek, işiterek, hareket ederek, dokunarak, yaşayarak, koklayarak ve kişilerarası iletişim kurarak meydana gelen, yedi farklı algısal türü olan bir kavram”; Dunn ve Dunn (1993) ise “her kişide farklılık gösteren, kişinin taze ve anlaması zor bilgi üstüne konsantre olması ile başlayan, bilgiyi alma ve zihne götürme süreciyle devam eden bir yol” olarak tanımlamaktadır (Akçin Şenyuva, 2009).

Her ne kadar öğrenme stillerinin kişiden kişiye farklılık gösterdiği ve öğrenmede önemli bir tesire sahip olduğu düşünülse de öğrenme stillerinin doğası konusunda çok değişken kaynaklar bilinmektedir. Bu kaynakları Keefe ve Ferrell (1990) şu şekilde belirtmişlerdir: (Ekici, 2013)

- Öğrenme kuramlarındaki değişiklikler,
- Kişilik kuramları,
- Biliş stillerinin soruşturulması sonucu elde edilen veriler,
- Toplumsal ve kültürel soruşturmalar sonunda elde edilen veriler,
- Bireysel yeteneklerin belirlenmesine yönelik yapılan araştırma verileri

Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin ve eğitimcilerin öğrenme stillerinin seçilmesinin ve dikkate alınmasının önemini belirten günümüzde de; öğrenme stilleri dikkate alınarak yapılan bir eğitim programının/öğrenme-öğretme sürecinin, öğrencilerin günümüz gerçek olayları daha iyi anlayan, öğrenme-öğretme sürecinden etkin bir biçimde yararlanan, neyi-nasıl bileceklerini bilen ve öğrendikleri yeni bilgileri kullanabilen kişiler haline getireceği, öğrencinin öğrenme stili ile eğitimcinin öğrenme stili/stilleri arasında uyum ve benzerlik olduğunda öğrencilerin bilgiyi daha kalıcı hafızaya sakladığı ve kullandığı, konu ile ilgili tutumlarının daha ılımlı olduğu ve akademik başarılarının artış gösterdiği, eğitimcilerin tüm öğrenme stillerini önemseyerek öğrencileri güdüleyecek, dikkatlerini odaklayacak uygun öğretim yöntem ve biçimlerin, araç-gereçlerin seçimine daha kolay karar vereceği belirtilmektedir (Tutuk ve ark., 2002).

Mezun olduktan sonra eğitim; seçtiği bölümdeki bilgilerin kaynağına ve geniş çerçeveli olarak öğrenilmesini sağlamak, olumlu tutumlar, değerler ve analitik düşünme alışkanlıkları yerleştirmek, hemşirelik uygulamaları için araştırmanın değerini anlamak ve araştırmalarında delile dayalı verileri kullanmak, hemşirelik problemlerinin çözümlenmesinde yararlı olacak uygun bilimsel ilkeleri seçebilmek ve yeni hipotezlerin geliştirilmesini amaç etmektedir (Ergöl, 2011). Sonuç olarak öğretim-öğrenme sürecinin öğrenme biçimlerinin dikkate alınarak yeniden ele alınmasının eğitsel amaçlara ulaşılması açısından ne değin önemli olduğu, öğretim-öğrenme sürecinin etkililiğinin öğrenenin öğrenme ihtiyacını karşılamasına ve öğrenme biçimine göre yapılmasına bağlı olduğu gözden kaçmamalıdır(Akçin Şenyuva, 2009).

Her öğrencinin daha iyi anladığı ve öğrendiği bir biçim ve tarzının olması, başka bir anlatımla değişik öğrenme stillerine sahip olmaları ve öğrenme stratejilerini etkin bir biçimde kullanabiliyor olmalarından kaynaklanmaktadır (Dikmen, 2015).

4.5. ÖZYETERLİLİK

Öğrenmeyi etkileyen bazı etmenler vardır. Bu etmenlerden bazıları, uyarıcı azlığı, duyu organları, zekâ, yaş, güdüler, dikkat, hazır bulunuşluk, , olgunlaşma, fiziki koşullar, psikolojik ortam ve öz yeterlilik algısıdır (Çetin, 2008). Öz yeterlilik algısı, sosyal öğrenme kuramı içerisinde olan bir kavramdır.

Öz yeterlilik, bireyin yeteneklerinin bir fonksiyonu olmayıp, bireyin yeteneği ya da yeteneklerini kullanarak yapabileceklerine ilişkin kararlarının bir sonucu olarak meydana gelmektedir (Azar, 2010). Öz-yeterlik algısı insanın yapmış olduğu faaliyetlerinin esasını meydana getirir. İnsanlar, hareketleri yoluyla, istedikleri sonuçları elde edebileceklerine inanmadıkları sürece, harekete geçmek ya da zorluklarla savaşmak için düşük moral ve motivasyona sahip olurlar (Çetin, 2008).

1977 senesinde Stanford Üniversitesi'nden ünlü psikolog Albert Bandura' nın bilişsel davranış değişikliği anlamında algılanan öz yeterlilik kavramını ortaya atmasıyla incelememiştir. Bandura' nın anlatmasına göre öz yeterlilik davranış üzerinde tesiri olan temel bileşendir. Bandura'ya göre, sıhhatli olma, yükselen başarı ve sosyal bütünleşme ile öz yeterlilik algısı arasında güçlü bir ilişki bulunmuştur. Öz yeterlilik kavramı, zihinsel ve fiziksel sağlık , okul başarısı, kariyer seçimi, duygusal bozukluklar ve sosyo-politik değişim gibi birçok bölümlerde uygulanmıştır. Bu kavramla birlikte sosyal davranışlar, eğitim, sağlık ve kişilik psikolojisi önemli bir değişken haline almıştır. Öz yeterlilik, sosyal bilişsel kuramın temel yapısını temsil etmektedir (Gül ve Adıgüzel, 2015).

Kişilerin kendilerine düşen sorumlulukları yapması ve aktiviteleri başarılı bir şekilde organize etmesi öz yeterlilikleri ile ilgilidir. Öz-yeterlik algısı yüksek bireyler yeteneklerine yüksek oranda güven duygusuyla yaklaşırlar ve kendilerini zorlayan sorumluluklardan kaçmak yerine başarıyla tamamlamak için üstün gayret gösterirler. Bu bireyler görevi yerine getirememe söz konusu olursa hemen sonrasında kendilerine çeki düzen verirler (Çetin, 2008).

Öz-yeterlik algısı düşük bireyler ise, motivasyonları düşüktür ve seçerek gayret gösterdikleri gayelerinde daha az sorumluluk alırlar (Çetin, 2008). Bir zorlukla veya başka bir engelle karşı karşıya geldiklerinde bireysel yetersizlikleri devam eder ve nasıl hedefe ulaşılabilirim sorusuna odaklanmadan ziyade bunun aksi sonuçları irdelerler.

Kişinin yeteneklerine olan inancı olarak tanımlanan Öz-yeterlik algısı yüksek kişiler becerilerine çok yüksek derecede kendinden emin tavırlarla yaklaşırlar ve kendilerine zaman kaybettiren zor görevlerden kaçmak yerine onları yenebilmek için çaba gösterirler. Bu kişiler yenilgi söz konusu olursa hemen sonrasında kendilerine çeki düzen verirler. Öz-yeterlik algısı düşük insanların ise, motivasyonları düşüktür ve seçerek gayret gösterdikleri amaçlarında daha az sorumluluk sahibidirler (Çetin, 2008). Öz-yeterlik algısı kişilerin, nasıl davrandığını, nasıl düşündüğü, nasıl hissettiği, nasıl motive olduğu göstermektedir (Türedi, 2015). Öz-yeterlik algısı, bilişsel, motivasyonsal, duygusal ve seçim süreci olmak dört ana esas ile farklı etkileri çoğaltabilmektedir.

Bilişsel ana işlevi, kişinin içinde olduğu olayları ve sonucunu tahmin etmesini amaçlamak ve hayatlarını etkileyebilecek bu olayları kontrol altına alma yol ve yöntemleri geliştirmesidir. Bu yetenek, karışık ve eksik bilgilerin, etkili bir bilişsel süreçten geçmesini gerektirmektedir (Türedi, 2015). Bireyde öz-yeterlilik algısı etkilerini bilişsel süreçler aracılığı ile farklı şekillerde göstermektedir. Bilişsel yeterliliklerini olgunlaştıran, problem çözme, işlem hızı yeteneklerini geliştiren kişinin tutumlarında öz-yeterliliğin etkisi vardır. Öz-yeterlilik algısı, zihinsel süreçlerde amaçlara ulaşmak amacıyla motivasyonu etkilemektedir. Bireyde öz-yeterliliğinin kapasitesi kadar amaçlar belirlemektedir. Öz-yeterliğe sahip kişilerin amaçlarının yüksek olmasının sebebi sorumluluk hissinin benlikte hâkimiyet altına almasıdır.

Öz-yeterlilik algısına etki gösteren ikinci etken ise motivasyondur. Motivasyon üzerimize düşen sorumluluğu layık bir biçimde yapmamız için içimizde hissettiğimiz kuvvetli istemdir. Bireylerin motivasyonunu sağlayan ana esas bilişsel işlevdir. Farklı biçimlerden meydana gelen üç farklı bilişsel motivasyon sağlama biçimi vardır. Bunlar; Hedef (goal), Sonuç beklentisi (outcome expectancy) ve Atfetme (attribution) şeklindedir (Türedi, 2015).

Sonuç olarak Öz-yeterlik özelliği motivasyon türlerinin tamamını etkisi altına almaktadır (Türedi, 2015). Motivasyon, gaye ve hedefleri bulunduran kişinin planlarını hareketlendirmesi, güç ise ruhsal halimiz ile alakalıdır.

Üçüncü etken olan duygusal bağlılık, kişilerin duygusal bağlılığı ifade etmekle beraber, grup nesnelere bağlılık olarak da anlatılmaktadır. Öz yeterlilik algısı, kişilerin buhranlı ve stresli dönemlerinde bilişsel süreçte kişide tasa, keder, olumsuz düşünce vb. uydurmalar oluşturmaz. Ancak öz-yeterliliği düşük olan kişilerde stres ve endişe gibi psikolojik hastalıkların yoğun olarak görülmesinin yanından bilişsel süreçlerde negatif düşünceler ile motivasyonu yükseltmek yerine eksikliğe odaklanarak, işe olan sevgisini ,kendisine olan güveni, etrafına olan saygınlığını vb. kişisel özelliklerini yıpratmaktadır (Türedi, 2015).

Son olan özelliğimiz ise seçim sürecidir. Öz-yeterlik, seçim süreci aracılığı ile kişilerin tercihlerine yönlendirmelerinde rol oynamaktadır. Bundan dolayı kişisel öz-yeterlik algısı, içerisinde yer alınan planları ve seçtiği çevreyi etkilemekte, aynı zamanda da yaşamının akışını şekillendirmektedir. Kişinin üstesinden gelme kapasitesinin yeterli olduğu durumları seçme eğiliminde olurken üstesinden gelme kapasitelerinin yeterli olmadığı durumlardan kaçınırlar. Fakat zor olacağını tahmin ettikleri eylemleri bilerek ve isteyerek seçtikleri de görülmektedir (Türedi, 2015).

Değişik alanlardaki değişik öz yeterlilik algılarının olması sebebi ile öz yeterlilik algısını ölçmeye yönelik olarak hazırlanan ölçme araçları da değişmektedir. Türkçe ilgili alan yazında bakıldığında kişilerin bilgisayar kullanımına ilişkin öz yeterlilik ölçeği eğitsel internet kullanım öz yeterlilik ölçeği; eğitim yazılımı geliştirme öz yeterlilik algısı ölçeği gibi kişilerin bilgisayar alanındaki öz yeterlilik algılarını ölçmeye yönelik araçların iletildiği ya da benzetildiği görülmektedir. Ancak, kişilerin bilgisayar programlamaya yönelik öz yeterlilik algısını ölçen Türkçe bir ölçme aracının var olmadığı belirlenmiştir (Altun ve Mazman, 2012).

Öz-yeterlik algısının kazanım şekli, nasıl geliştirilip, devam edilmesi gerektiğini bilmek kişinin hal ve hareketlerinin oluşmasında gayet önemlidir. Öz-yeterliliğin dört ana kaynağı olduğunu belirtmiştir (Türedi, 2015).

Bunlar; Sözel ikna, Sosyal modelden gözlenen deneyimler, Başarılı deneyimler, Fizyolojik ve psikolojik durumlardır. Başarıyla sonuçlanan deneyimler, güçlü öz-yeterlik algısı oluşturmak için çok önemli yollardandır (Türedi, 2015).

Sözel ikna, kişinin başarıyı arzu etmesinde önemli yollardandır. Sözel ikna başkalarının kişiyi belli bir yeteneğe sahip olduğu yönünde yaptığı sözlü değerlendirmelerdir. Bununla birlikte kişinin kendisiyle konuşması, imgeleme ve diğer bilişsel süreçleri içine almaktadır (Türedi, 2015). Yazma öz-yeterliği kişinin sahip olduğu yazma yeteneği seviyesine yönelik algısını bildirir. Sharples'a (1998) göre yazma sürecinin ana bileşenleri, bilişsel süreçler ,uzun süreli aktif hafıza ve güdülenmedir. Bunlar yazma sürecinin kişiselleşmesini ve öz-yeterlik algısının meydana çıkmasını sağlamaktadır. Bu durum da birlikte yazmanın bilişsel ve duyuşsal unsurlarının araştırılmasını getirmiştir (Demir, 2014).

Sağlık birimlerini yönetirken pek çok zorlukla baş etmek gerekir. Aynı anda sağlık yöneticileri; kendine inanan ve güvenen, doğru kararlar alan, güçlüklerle boyun eğmeyen, girişken, başarı için gayret eden, bunun yanında iletişim yeteneklerini kullanabilen ve sabırlı insanlar olmak durumunda olmaları gerektir. Tüm bu özellikler ise, öz yeterliliği yüksek kişilere ait nitelikleri açıklamaktadır (Gül ve Adıgüzel, 2015). Hemşirelerin, kişilerin sağlıklı olmaları üzerinde aktif rol oynaması sebebiyle öz yeterliliklerinin yüksek olması gerekmektedir. Hem bireyler hem de hastalıklar ile mücadele edilen bu kutsal ve zor meslekte öz yeterliliğin yüksek olması, meslek hayatının devamlılığı açısından büyük önem teşkil eder.

5. GEREÇ VE YÖNTEM

5.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE TİPİ

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin bireysel özelliklerinin ve öğrenim ile ilgili özelliklerinin akademik başarısına etkisini değerlendirmek, akademik başarı ile genel özyeterlilik arasındaki ilişkiyi inceleyerek etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı-ilişki arayıcı olarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada şu sorularak ağırlıklı olarak cevap arandı.

1. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen kişisel özellikleri nelerdir?
2. Öğrencilerde ders çalışma özellikleri nelerdir?
3. Farklı öğrenim özelliklerine göre akademik başarı arasında fark var mı?
4. Farklı öğrenim özelliklerine göre genel özyeterlilik düzeyleri arasında fark var mıdır?
5. Akademik başarılarıyla genel özyeterlilik düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

5.2. ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER

Araştırma, İstanbul İli Avrupa Yakasında bulunan İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu 'nda gerçekleştirildi.

5.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırma evrenini; İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu 1. , 2. , 3. , 4. Sınıf öğrencilerinden araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden tümü oluşturmuştur. Araştırmanın evreni 520 kişidir. Örneklem büyüklüğü 414 kişidir, araştırmaya katılmayı kabul eden tüm öğrenciler kapsama alınmıştır.

5.4.VERİLERİN TOPLANMASI

Veriler anket formu kullanılarak toplanmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için etik kurulu Etik Kurulu onayı ve araştırma yapılan yüksekokulu yönetiminden yazılı izinler alındı (Ek 2,4).

Veri toplama formu iki kısımdan oluşmaktadır (Ek 3). Birinci kısımda hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerini içeren “Öğrenci Bilgi Formu” ve ders çalışma, bilgi kaynaklarına ulaşma, sınavlara hazırlanma, bilgi teknolojilerini kullanma özelliklerini belirlemeye yönelik “ Öğrenim Özellikleri Formu” içeren 20 soru bulunmaktadır. İkinci kısımda ise Dr. Fatma Yıldırım ve Dr. İnci Özgür İlhan tarafından geçerlik güvenirliği yapılan “Genel Özyeterlilik Ölçeği” kullanılmıştır.

Genel Özyeterlilik Ölçeği - Türkçe formu kişilerin genel özyeterliliklerini ölçmede geçerli ve güvenilir bir araçtır. Dr. Fatma Yıldırım ve Dr. İnci Özgür İlhan tarafından geçerlik güvenirliği yapılmıştır. Ölçeğin kullanımı için Dr. Fatma Yıldırım'dan yazılı izin onayı alınmıştır. 5'li likert tipi ölçek toplam 17 sorudan oluşmakta olup, katılımcılardan sorulara 1 (hiç) 'den 5 (çok iyi) 'e kadar yanıt vermeleri istenmektedir. Ölçeğin, “Başlama”, “Yılmama” ve “Sürdürme çabası-ısrar” olmak üzere 3 temel alt boyutu vardır.

5.5.VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tez çalışması kapsamında ölçeğin madde-toplam puan korelasyon katsayısı ve cronbach alfa değerleri hesaplandı, ölçek puanlarının dağılımı verilerek, ölçek puanları öğrencilerin sosyo-demografik ve öğrenim özelliklerine göre fark analizleri ile karşılaştırıldı ve ölçek puanları arasındaki ilişkiler hesaplandı. Verilerin çözümlenmesinde frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde gibi betimsel istatistiklerden yararlanıldı. Fark analizlerinde iki bağımsız değişken için t testi, ikiden fazla bağımsız değişken için One-way ANOVA testi, ilişki analizleri için ise Pearson's korelasyon testi kullanıldı.

5.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinden araştırmaya dahil olmayı kabul edenlerle sınırlıdır.

5.7. ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

- Araştırmanın yapılabilmesi için İstanbul Bilim Üniversitesi Etik Kurul izni alınmıştır.
- Çalışmada kullanılan genel özyeterlilik ölçeği izni Dr. Fatma Yıldırım' dan alındı.
- Çalışmanın yapılabilmesi için, araştırmanın yapılacağı Yüksekokul yönetiminden gerekli yazılı izin onayı alındı.
- Araştırmaya katılan öğrencilere, elde edilen verilerin gizli tutulacağı ve hiç kimse ile paylaşılmayacağı açıklanarak “Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu” alınacak ve veri toplama araçlarının doldurulması sağlandı.

6. BULGULAR

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin akademik başarısını etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılan araştırma kapsamında, 414 hemşire öğrenci ile görüşülmüş ve elde edilen bulgular 4 başlıkta ele alınarak sunulmuştur.

1. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri
2. Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenim Özellikleri
3. Öz-yeterlilik Ölçeğine İlişkin Bulgular
4. Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Önemli Sosyo-Demografik ve Öğrenim Özelliklerine Göre Karşılaştırılması

6.1. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet, sınıf, mezun oldukları lise türü, hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçme durumu, medeni durum, kardeş sayısı, yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerleşim birimi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve yaşadıkları yer değişkenlerine ait frekans dağılımları ve yüzdeleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1 Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (N=414)

Demografik Özellikler	Kategori	n	%
Yaş	Ortalama: 21,00 ± 1,911 (Aralık: 18-34)		
Cinsiyet	Kadın	347	83,8
	Erkek	67	16,2
Sınıf	1. sınıf	85	20,5
	2. sınıf	124	30,0
	3. sınıf	139	33,6
	4. sınıf	66	15,9
Mezun Olduğu Lise	Genel Lise	217	52,4
	Anadolu / Fen Lisesi	104	25,1
	Sağlık Meslek Lisesi	90	21,7
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	3	0,7

Tablo 1 Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (N=414) (devam)

Hemşirelik Bölümünü Kendi İsteğiyle Seçme Durumu	Evli	355	85,7
	Hayır	59	14,3
Medeni Durum	Evli	7	1,7
	Bekar	407	98,3
Kardeş Sayısı	1 kardeş	149	36,0
	2 kardeş	144	34,8
	3 kardeş	67	16,2
	4 ve üzeri	54	13,0
Yaşamının Büyük Bölümünü Geçirdiği Yerleşim Birimi	İl	305	73,7
	İlçe	99	23,9
	Köy	9	2,2
	Kasaba	1	0,2
Anne Eğitim Durumu	İlköğretim	195	47,1
	Ortaöğretim / Lise	182	44,0
	Üniversite	34	8,2
	Lisansüstü	3	0,7
Baba Eğitim Durumu	İlköğretim	113	27,3
	Ortaöğretim / Lise	211	51,0
	Üniversite	86	20,8
	Lisansüstü	4	1,0
Yaşadığı Yer	Yurtta	72	17,4
	Evde ailesiyle	270	65,2
	Evde yalnız	11	2,7
Son 6 Ay Sağlık Durumu	Ev arkadaşlarıyla	61	14,7
	Ortalama: 6,58 ± 2,087 (Aralık: 0-10)		

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde %83,8'i (n=347) kadın, %16,2'si (n=67) ise erkektir.

Hemşirelik öğrencilerinin yaşları 18 ile 34 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 21,00 ± 1,911'dir. Öğrencilerin %98,3 (n=407) ile büyük çoğunluğu bekar, %1,7'si (n=7) ise evlidir.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre dağılımları incelendiğinde %20,5'inin (n=85) 1. sınıfta, %30'unun (n=124) 2. sınıfta, %33,6'sının (n=139) 3. sınıfta, %15,9'unun (n=66) ise 4. sınıfta öğrenim gördüğü belirlendi.

Hemşirelik öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre dağılımları incelendiğinde %52,4'ünün (n=217) Genel Liseden, %25,1'inin (n=104) Anadolu veya Fen Lisesinden, %21,7'sinin (n=90) Sağlık Meslek Lisesinden, %0,7'sinin (n=3) ise Yabancı Dil Ağırlıklı bir liseden mezun olduğu saptandı.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %85,7 (n=355) ile büyük çoğunluğunun hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçtiği görüldü.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin kardeş sayısına göre dağılımları incelendiğinde %36'sının (n=149) tek çocuk olduğu, %34,8'inin (n=144) 2 kardeş, %16,2'sinin (n=67) 3 kardeş ve %13'ünün (n=54) ise 4 ve üzeri kardeş olduğu belirlendi.

Hemşirelik öğrencilerinin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerleşim birimine göre dağılımları incelendiğinde %73,7 (n=305) ile çoğunluğunun ilde, %23,9'unun (n=99) ilçede, %2,2'sinin (n=9) köyde, %0,2'sinin (n=1) ise yaşamlarının büyük bölümünde kasabada yaşadıkları görüldü.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre dağılımları incelendiğinde %47,1'inin (n=195) annesinin ilköğretim, %44'ünün (n=182) annesinin ortaöğretim veya lise, %8,2'sinin (n=34) annesinin üniversite ve %0,7'sinin (n=3) annesinin ise lisansüstü eğitim seviyesinde olduğu tespit edildi. Hemşirelik öğrencilerinin baba eğitim durumuna göre dağılımları incelendiğinde ise %27,3'ünün (n=113) babasının ilköğretim, %51'inin (n=211) babasının ortaöğretim veya lise, %20,8'inin (n=86) babasının üniversite ve %1'inin (n=4) babasının lisansüstü eğitim seviyesinde olduğu belirlendi.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaşadıkları yere göre dağılımları incelendiğinde %17,4'ünün (n=172) yurttan, %65,2'sinin (n=270) evde ailesiyle, %2,7'sinin (n=11) evde yalnız, %14,7'sinin (n=61) ise evde arkadaşlarıyla yaşadığı görüldü.

Hemşirelik öğrencilerinin son 6 aydaki sağlık durumu algı puanı 0 ile 10 arasında değişmekte olup ortalama puan $6,58 \pm 2,087$ olarak tespit edildi.

6.2. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM ÖZELLİKLERİ

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin akademik not ortalaması, kütüphane kullanım sıklığı, ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan faydalanma sıklığı, ders konularını takip etme yöntemi, ders çalışma tipi ve sınava hazırlanma yöntemi değişkenlerine ait frekans dağılımları ve yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2 Öğrencilerin Öğrenim Özelliklerine Göre Dağılımı (N=414)

Öğrenim Özellikleri	Kategori	n	%
Akademik Not Ortalaması	Ortalama: $2,50 \pm 0,382$ (Aralık: 1-4)		
	Haftada bir	19	4,6
Kütüphane Kullanım Sıklığı	Ayda bir	64	15,5
	Dönemde bir	141	34,1
	Senede bir	77	18,6
	Hiç	113	27,3
	Çok sık	17	4,1
Ders Çalışırken Akademik ve Uluslararası Yayınlardan Faydalanma Sıklığı	Sık	97	23,4
	Bazen	176	42,5
	Nadiren	88	21,3
	Hiç	36	8,7

Tablo 2 Öğrencilerin Öğrenim Özelliklerine Göre Dağılımı (N=414) (devam)

Öğrenim Özellikleri	Kategori	n	%
Ders Konularını Takip Etme Yöntemi	Her ders için kaynak kitaplarım vardır	52	12,6
	Ders notunu takip ederim	259	62,6
	Sadece zorunlu derslerin kitaplarına ulaşıyorum	22	5,3
	Hocaların notlarına ulaşıyorum	81	19,6
	Günlük tekrar yaparım	15	3,6
	Bilgisayardan araştırma yaparım	11	2,7
Ders Çalışma Tipi	Hafta sonları çalışırım	63	15,2
	Derste iyi dinler ve not tutarım	92	22,2
	Sınavdan sınava çalışırım	233	56,3
	Derslerime günlük çalışarak	18	4,3
Sınava Hazırlanma Yöntemi	Sadece sınav günü ders çalışırım	72	17,4
	Sınav haftasına yakın çalışmaya başlarım	314	75,8
	Sadece derste dinlemem yeterlidir	10	2,4

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin akademik not ortalaması 1 ile 4 arasında değişmekte olup ortalaması $2,50 \pm 0,382$ 'dir.

Hemşirelik öğrencilerinin kütüphane kullanım sıklığına göre dağılımları incelendiğinde %4,6'sının (n=19) kütüphaneyi haftada bir, %15,5'inin (n=64) ayda bir, %34,1'inin (n=141) dönemde bir, %18,6'sının (n=77) senede bir kullandığı, %27,3'ünün (n=113) ise kütüphaneyi hiç kullanmadığı belirlendi.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan faydalanma sıklığına göre dağılımları incelendiğinde %4,1'inin (n=17) çok sık, %23,4'ünün (n=97) sık, %42,5'inin (n=176) bazen, %21,3'ünün (n=88) nadiren faydalandığı, %8,7'sinin (n=36) ise ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan hiç faydalanmadığı tespit edildi.

Hemşirelik öğrencilerinin ders konularını takip etme yöntemine göre dağılımları incelendiğinde %12,6'sının (n=52) her ders için kaynak kitapları olduğu, %62,6'sının (n=259) ders notunu takip ettiği, %5,3'ünün (n=22) sadece zorunlu derslerin kitaplarına ulaştığı, %19,6'sının (n=81) ise ders konularını takip etmek için hocaların notlarına ulaştığı görüldü.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ders çalışma tipine göre dağılımları incelendiğinde %3,6'sının (n=15) günlük tekrar yaptığı, %2,7'sinin (n=11) bilgisayardan araştırma yaptığı, %15,2'sinin (n=63) hafta sonları çalıştığı, %22,2'sinin (n=92) derste iyi dinlediği ve not tuttuğu, %56,3'ünün (n=233) ise sınavdan sınava çalıştığı belirlendi.

Hemşirelik öğrencilerinin sınava hazırlanma yöntemine göre dağılımları incelendiğinde %4,3'ünün (n=18) derslerine günlük çalıştığı, %17,4'ünün (n=74) sadece sınav günü ders çalıştığı, %75,8'inin (n=314) sınav haftasına yakın çalışmaya başladığı, %2,4'ünün (n=10) ise sadece dersi dinlemesinin yeterli olduğu görüldü.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin kütüphaneyi kullanma sıklığı maddelerine verdikleri cevapların ve ilgili puanların dağılımları Tablo 3 ve Tablo 4'de görülmektedir. Buna göre hemşirelik öğrencilerinin kütüphaneyi en çok ders çalışmak ($1,69 \pm 1,304$) için kullandığı, bunu sırasıyla ödevler için kaynak toplamak ($1,66 \pm 1,286$), kitap ödünç almak ($1,29 \pm 1,225$) ve veri tabanlarında tarama yapmak ($1,20 \pm 1,236$) maddelerinin izlediği, kütüphaneyi en az ise güncel yayınları takip etmek ($1,00 \pm 1,165$) için kullandıkları belirlendi.

Tablo 3 Hemşirelik Öğrencilerinin Kütüphaneyi Kullanma Nedenlerinin Sıklığı Maddelerine Verdikleri Cevapların Dağılımı (N=414)

	Çok sık		Sık		Bazen		Nadiren		Hiç	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kitap Ödünç Almak	26	6,3	41	9,9	110	26,6	89	21,5	148	35,7
Ders Çalışmak	36	8,7	88	21,3	114	27,5	65	15,7	111	26,8
Ödevler için Kaynak Top.	36	8,7	74	17,9	129	31,2	62	15,0	113	27,3
Veri tabanlarından tarama	24	5,8	42	10,1	94	22,7	85	20,5	169	40,8
Güncel yayınları takip etme	16	3,9	34	8,2	82	19,8	83	20,0	199	48,1

Tablo 4 Hemşirelik Öğrencilerinin Kütüphaneyi Kullanma Nedenlerinin Sıklığı Puanlarının Dağılımı (N=414)

	\bar{x}	$\pm SS$
Kitap Ödünç Almak	1,29	1,225
Ders Çalışmak	1,69	1,304
Ödevler için Kaynak Toplamak	1,66	1,286
Veri tabanlarında tarama yapmak	1,20	1,236
Güncel yayınları takip etmek	1,00	1,165

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin bilgisayarı kullanma sıklığı maddelerine verdikleri cevapların ve ilgili puanların dağılımları Tablo 5 ve Tablo 6'da görülmektedir. Buna göre hemşirelik öğrencilerinin bilgisayarı en çok sosyal medya araçlarını kullanmak ($3,14 \pm 1,075$) için kullandığı, bunu sırasıyla internette farklı tanımları araştırmak ($2,95 \pm 0,979$), arkadaşlarla sohbet ($2,90 \pm 1,199$), dersle ilgili araştırma yapmak ($2,89 \pm 0,913$), e-posta ($2,69 \pm 1,126$), kütüphane web sayfaları aracılığıyla kaynak taramak ($2,01 \pm 1,260$) maddelerinin izlediği, bilgisayarı en az ise ofis yazılımlarını kullanmak ($1,89 \pm 1,222$) için kullandıkları tespit edildi.

Tablo 5 Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayarı Kullanma Nedenlerinin Sıklığı Maddelerine Verdikleri Cevapların Dağılımı (N=414)

	Çok sık		Sık		Bazen		Nadiren		Hiç	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
E-Posta	117	28,3	129	31,2	110	26,6	37	8,9	21	5,1
Arkadaşlarla sohbet	170	41,1	118	28,5	67	16,2	34	8,2	25	6,0
İnternette farklı tanımları araştırmak	136	32,9	160	38,6	92	22,2	13	3,1	13	3,1
Ofis yazılımlarını kullanma	52	12,6	66	15,9	146	35,3	84	20,3	66	15,9
Sosyal medya araçlarını kullanmak	201	48,6	122	29,5	55	13,3	19	4,6	17	4,1

Tablo 5 Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayarı Kullanma Nedenlerinin Sıklığı Maddelerine Verdikleri Cevapların Dağılımı (N=414) (devam)

	Çok sık		Sık		Bazen		Nadiren		Hiç	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Dersle ilgili araştırma yap.	110	26,6	183	44,2	95	22,9	18	4,3	8	1,9
Kütüphane web sayfaları aracılığıyla kaynak tarama	59	14,3	87	21,0	133	32,1	69	16,7	66	15,9

Tablo 6 Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayarı Kullanma Nedenlerinin Sıklığı Puanlarının Dağılımı (N=414)

	\bar{x}	$\pm SS$
E-Posta	2,69	1,126
Arkadaşlarla sohbet	2,90	1,199
İnternette farklı tanımları araştırmak	2,95	0,979
Ofis yazılımlarını kullanmak	1,89	1,222
Sosyal medya araçlarını kullanmak	3,14	1,075
Dersle ilgili araştırma yapmak	2,89	0,913
Kütüphane web sayfaları aracılığıyla kaynak taramak	2,01	1,260

6.3. ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik ölçeğinden aldıkları puanların dağılımı ile Öz-yeterlilik ölçeği puanları arasındaki ilişkiler incelendi.

6.3.1. Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Dağılımı

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik ölçeği puanlarının dağılımı Tablo 7'de verilmiştir. 5'li likert ölçeğine göre hazırlanan Öz-yeterlilik ölçeğinde seçenekler hiç (1) seçeneğinden başlayarak çok iyi (5) seçeneğine kadar sıralanan beş kategoriden oluşmaktadır. Hastaların verdikleri yanıtlara göre en yüksek puanı ($4,02 \pm 1,088$) "5. Her şeyi yarım bırakırım" maddesi alırken, en düşük puanı ($3,22 \pm 1,095$) "13. Başarısızlık benim azmimi arttırır." maddesi almıştır.

Tablo 7 Öz-yeterlilik Ölçeği Madde Puanlarının Dağılımı (N=414)

Madde	\bar{x}	$\pm SS$
Faktör 1: Başlama		
2. Sorunlarımdan biri, bir işe zamanında başlayamamamdır.	3,24	1,114
4. Belirlediğim önemli hedeflere ulaşmada, pek başarılı olamam.	3,71	1,039
5. Her şeyi yarım bırakırım.	4,02	1,088
6. Zorluklarla yüz yüze gelmekten kaçınırım.	3,75	1,124
7. Eğer bir iş çok karmaşık görünüyorsa onu denemeye bile girişmem.	3,76	1,102
10. Yeni bir şey denerken başlangıçta başarılı olamazsam çabucak vazgeçerim.	3,58	1,063
11. Beklenmedik sorunlarla karşılaştığımda kolayca onların üstesinden gelemem.	3,56	1,058
12. Bana zor görünen yeni şeyleri öğrenmeye çalışmaktan kaçınırım.	3,71	1,113
17. Hayatta karşıma çıkacak sorunların çoğuyla baş edebileceğimi sanmıyorum.	3,68	1,211
Faktör 2: Yılmama		
3. Eğer bir işi ilk denemede yapamazsam, başarana kadar uğraşırım.	3,63	0,975
13. Başarısızlık benim azmimi arttırır.	3,22	1,095

Tablo 7 Öz-yeterlilik Ölçeği Madde Puanlarının Dağılımı (N=414) (devam)

Madde	\bar{x}	$\pm ss$
14. Yeteneklerime her zaman çok güvenmem.	3,43	1,119
15. Kendine güvenen biriyim	3,73	1,058
16. Kolayca pes ederim.	3,83	1,179
Faktör 3: Sürdürme Çabası - Israr		
1. Planlar yaparken, onları hayata geçirebileceğimden eminimdir.	3,65	0,894
8. Hoşuma gitmeyen bir şey yapmak zorunda kaldığımda onu bitirinceye kadar kendimi zorlarım.	3,28	1,158
9. Bir şey yapmaya karar verdiğimde hemen işe girerim.	3,54	1,077

Araştırma katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanlarının dağılımı Tablo 8'de görülmektedir. Buna göre Öz-yeterlilik Ölçeği “Başlama” alt boyutu puanlarının 11 ile 45 arasında değiştiği ve ortalama puanın $33,00 \pm 6,699$ olduğu, “Yılmama” alt boyutu puanlarının 9 ile 25 arasında değiştiği ve ortalama puanın $17,83 \pm 3,313$ olduğu, “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu puanlarının ise 3 ile 15 arasında değiştiği ve ortalama puanın $10,47 \pm 2,258$ olduğu saptandı. Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği toplam puanının ise 38 ile 85 arasında değiştiği, ölçek toplam puan ortalamasının ise $61,31 \pm 10,104$ olduğu belirlendi (Tablo 8).

Tablo 8 Öz-yeterlilik Ölçeği Boyut Puanlarının Dağılımı (N=414)

Boyut	Potansiyel Dağılım	\bar{x}	$\pm ss$	Min	Maks
Başlama	9 - 45	33,00	6,699	11	45
Yılmama	5 - 25	17,83	3,313	9	25
Sürdürme Çabası - Israr	3 - 15	10,47	2,258	3	15
Ölçek Toplam Puanı	17 - 85	61,31	10,104	38	85

Öz-yeterlilik ölçeği güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) “Başlama” alt boyutu için 0,851, “Yılmama” alt boyutu için 0,767, “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu için ise 0,729 olarak tespit edildi. Ölçeğin tamamı için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ise güvenilirlik katsayısı 0,853 olarak bulundu. Buna göre ölçeğin istatistiksel açıdan yüksek anlamlılık düzeyine sahip olduğu belirlendi (Tablo 9).

Araştırmada Öz-yeterlilik ölçeğinin madde toplam puan korelasyonu katsayısı tüm maddeler için 0,211 - 0,725 arasında bulundu. Alt boyutların madde - alt boyut puan korelasyon katsayıları ise “Başlama” alt boyutu için 0,464 - 0,767, “Yılmama” alt boyutu için 0,446 - 0,695, “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu için - ise 0,673 - 0,753 arasında bulundu (Tablo 9).

Tablo 9 Öz-yeterlilik Ölçeği Madde Alt Boyut ve Ölçek Puanı Korelasyon Katsayıları ve Cronbach Alfa Değerleri (N=414)

	Alt Boyut		Ölçek	
	r_p	p	r_p	p
Başlama				
2. Sorunlarımdan biri, bir işe zamanında başlayamamamdır.	0,464**	0,000	0,398**	0,000
4. Belirlediğim önemli hedeflere ulaşmada, pek başarılı olamam.	0,618**	0,000	0,578**	0,000
5. Her şeyi yarım bırakırım.	0,668**	0,000	0,607**	0,000
6. Zorluklarla yüz yüze gelmekten kaçınırım.	0,755**	0,000	0,676**	0,000
7. Eğer bir iş çok karmaşık görünüyorsa onu denemeye bile girişmem.	0,721**	0,000	0,655**	0,000
10. Yeni bir şey denerken başlangıçta başarılı olamazsam çabucak vazgeçerim.	0,767**	0,000	0,725**	0,000
11. Beklenmedik sorunlarla karşılaştığımda kolayca onların üstesinden gelemem.	0,666**	0,000	0,584**	0,000
12. Bana zor görünen yeni şeyleri öğrenmeye çalışmaktan kaçınırım.	0,724**	0,000	0,662**	0,000
17. Hayatta karşıma çıkacak sorunların çoğuyla baş edebileceğimi sanmıyorum.	0,697**	0,000	0,662**	0,000
	Cronbach α:	0,851		

Tablo 9 Öz-yeterlilik Ölçeği Madde Alt Boyut ve Ölçek Puanı Korelasyon Katsayıları ve Cronbach Alfa Değerleri (N=414) (devam)

	Alt Boyut		Ölçek		
	r_p	p	r_p		
Yılmama	3. Eğer bir işi ilk denemede yapamazsam, başarana kadar uğraşırım.	0,619**	0,000	0,506**	0,000
	13. Başarısızlık benim azmimi arttırır.	0,446**	0,000	0,211**	0,000
	14. Yeteneklerime her zaman çok güvenmem.	0,597**	0,000	0,557**	0,000
	15. Kendine güvenen biriyim	0,693**	0,000	0,481**	0,000
	16. Kolayca pes ederim.	0,695**	0,000	0,716**	0,000
	Cronbach α:	0,767			
Sürdürme Çabası	1. Planlar yaparken, onları hayata geçirebileceğimden eminimdir.	0,673**	0,000	0,458**	0,000
	8. Hoşuma gitmeyen bir şey yapmak zorunda kaldığımda bitirinceye kadar kendimi zorlarım.	0,729**	0,000	0,345**	0,000
	9. Bir şey yapmaya karar verdiğimde hemen işe girişirim.	0,753**	0,000	0,448**	0,000
	Cronbach α:	0,729			
	Toplam Cronbach α:	0,853			

r_p : Pearson Korelasyon Testi

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

6.3.2. Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik ölçeği puanları arasındaki ilişkiler Tablo 10'da görülmektedir. Buna göre “Başlama” alt boyutu ile; “Yılmama” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve orta düzeyde (r_p : 0,569); “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve zayıf düzeyde (r_p : 0,282); “Ölçek Toplam Puanı” arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde (r_p : 0,913) bir ilişki olduğu saptandı ($p < 0,05$).

“Yılmama” alt boyutunun diğer boyut ve puanlar ile ilişkisi incelendiğinde; “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve zayıf düzeyde (r_p : 0,492); “Ölçek Toplam Puanı” arasında ise istatistiksel

açından anlamlı, pozitif yönde ve yüksek düzeyde (r_p : 0,815) bir ilişki olduğu belirlendi ($p < 0,05$).

“Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutunun “Ölçek Toplam Puanı” ile ilişkisi incelendiğinde ise istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve orta düzeyde (r_p : 0,572) bir ilişki olduğu tespit edildi ($p < 0,05$).

Tablo 10 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki (N=414)

Alt Boyut	Başlama	Yılmama	Sürdürme Çabası - Israr	Ölçek Toplam Puanı
	r_p	r_p	r_p	r_p
Başlama	1,000			
Yılmama	0,569**	1,000		
Sürdürme Çabası - Israr	0,282**	0,492**	1,000	0,572**
Ölçek Toplam Puanı	0,913**	0,815**	0,572**	1,000

r_p : Pearson Korelasyon Testi

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

6.4. ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİ PUANLARININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖNEMLİ SOSYO-DEMOGRAFİK VE ÖĞRENİM ÖZELLİKLERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik ölçeği puanları, öğrencilerin önemli sosyo-demografik ve öğrenim özelliklerine göre karşılaştırıldı. Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin yaş grubuna göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0,05$) (Tablo 11).

Tablo 11 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Cinsiyet	n	\bar{x}	$\pm ss$	t	p
Başlama	Kadın	347	33,11	6,624	0,723	0,470
	Erkek	67	32,46	7,097		
Yılmama	Kadın	347	17,76	3,269	-1,054	0,292
	Erkek	67	18,22	3,533		
Sürdürme Çabası - Israr	Kadın	347	10,44	2,255	-0,666	0,506
	Erkek	67	10,64	2,281		
Ölçek Toplam Puanı	Kadın	347	61,31	9,931	-0,015	0,988
	Erkek	67	61,33	11,039		

t: T-testi * $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanlarının, öğrencilerin yaşları ile olan ilişkileri incelendiğinde, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı görüldü ($p>0,05$) (Tablo 12).

Tablo 12 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları ile Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşları Arasındaki İlişki (N=414)

Boyut	Yaş	
	r_p	p
Başlama	-0,079	0,110
Yılmama	-0,003	0,957
Sürdürme Çabası - Israr	0,031	0,524
Ölçek Toplam Puanı	-0,046	0,350

r_p : Pearson Correlation

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0,05$) (Tablo 13).

Tablo 13 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Sınıf	n	\bar{x}	$\pm ss$	F	p
Başlama	1. sınıf	85	33,35	7,081	1,482	0,219
	2. sınıf	124	32,92	6,572		
	3. sınıf	139	33,57	6,542		
	4. sınıf	66	31,53	6,682		
Yılmama	1. sınıf	85	17,85	3,721	0,941	0,421
	2. sınıf	124	17,47	3,299		
	3. sınıf	139	17,94	3,182		
	4. sınıf	66	18,27	3,046		
Sürdürme Çabası - Israr	1. sınıf	85	10,52	2,239	1,019	0,384
	2. sınıf	124	10,19	2,491		
	3. sınıf	139	10,58	2,099		
	4. sınıf	66	10,73	2,138		
Ölçek Toplam Puanı	1. sınıf	85	61,72	10,484	0,664	0,574
	2. sınıf	124	60,58	10,157		
	3. sınıf	139	62,09	9,893		
	4. sınıf	66	60,53	10,026		

F: One-Way ANOVA testi * $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Yılmama” ve “Sürdürme Çabası - Israr” boyutu puanları, öğrencilerin hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçme durumuna göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0,05$). Buna göre hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçen öğrencilerin

Öz-yeterlilik Ölçeği “Yılmama” ve “Sürdürme Çabası - Israr” boyutu puanları (sırasıyla $18,00 \pm 3,322$, $10,58 \pm 2,230$), hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçmeyen öğrencilerin puanlarına (sırasıyla $16,81 \pm 3,093$, $9,83 \pm 2,335$) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (Tablo 14).

Tablo 14 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Bölümünü Kendi İsteğiyle Seçme Durumuna Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Kendi İsteğiyle Seçme	n	\bar{x}	$\pm ss$	t	p
Başlama	Evet	355	33,11	6,780	0,782	0,435
	Hayır	59	32,37	6,200		
Yılmama	Evet	355	18,00	3,322	2,570*	0,011
	Hayır	59	16,81	3,093		
Sürdürme Çabası - Israr	Evet	355	10,58	2,230	2,375*	0,018
	Hayır	59	9,83	2,335		
Ölçek Toplam Puanı	Evet	355	61,69	10,217	1,890	0,060
	Hayır	59	59,02	9,147		

t: T-testi * p < 0,05 ** p < 0,01

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Sürdürme Çabası - Israr” boyutu puanları, öğrencilerin medeni durumuna göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p<0,05).

Buna göre medeni durumu evli olan öğrencilerin Öz-yeterlilik Ölçeği “Sürdürme Çabası - Israr” boyutu puanları ($12,14 \pm 2,340$), medeni durumu bekar olan öğrencilerin puanlarına göre ($10,44 \pm 2,248$) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (Tablo 15).

Tablo 15 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Medeni Durumuna Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Medeni Durum	n	\bar{x}	$\pm ss$	<i>t</i>	p
Başlama	Evli	7	36,86	8,552	1,537	0,125
	Bekar	407	32,94	6,656		
Yılmama	Evli	7	18,57	4,276	0,594	0,553
	Bekar	407	17,82	3,299		
Sürdürme Çabası - Israr	Evli	7	12,14	2,340	1,980	0,048
	Bekar	407	10,44	2,248		
Ölçek Toplam Puanı	Evli	7	67,57	13,452	1,657	0,098
	Bekar	407	61,20	10,025		

t: T-testi * p < 0,05 ** p < 0,01

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin kardeş sayısına göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı (p>0,05) (Tablo 16).

Tablo 16 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Kardeş Sayısı	n	\bar{x}	$\pm ss$	<i>F</i>	p
Başlama	1 kardeş	149	33,09	7,152	0,961	0,411
	2 kardeş	144	33,59	6,444		
	3 kardeş	67	32,16	6,547		
	4 ve üzeri	54	32,24	6,240		
Yılmama	1 kardeş	149	18,16	3,491	1,452	0,227
	2 kardeş	144	17,89	3,228		
	3 kardeş	67	17,54	3,086		
	4 ve üzeri	54	17,15	3,259		
Sürdürme Çabası - Israr	1 kardeş	149	10,70	2,198	2,152	0,093
	2 kardeş	144	10,58	2,390		
	3 kardeş	67	10,21	2,219		
	4 ve üzeri	54	9,89	2,016		

Tablo 16 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması (N=414) (devam)

	Kardeş Sayısı	n	\bar{x}	$\pm ss$	F	p
Ölçek Toplam Puanı	1 kardeş	149	61,96	10,438	1,631	0,182
	2 kardeş	144	62,06	10,146		
	3 kardeş	67	59,91	9,450		
	4 ve üzeri	54	59,28	9,643		

F: One-Way ANOVA testi * p < 0,05 ** p < 0,01

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı (p>0,05) (Tablo 17).

Tablo 17 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Annesinin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Anne Eğitim	n	\bar{x}	$\pm ss$	F	p
Başlama	İlköğretim	195	32,93	6,057	0,734	0,522
	Ortaöğretim / Lise	182	32,89	6,938		
	Üniversite	34	33,56	8,411		
	Lisansüstü	3	38,33	11,547		
Yılmama	İlköğretim	195	17,77	3,218	1,979	0,116
	Ortaöğretim / Lise	182	17,65	3,251		
	Üniversite	34	18,97	3,697		
	Lisansüstü	3	20,00	6,928		
Sürdürme Çabası - Israr	İlköğretim	195	10,35	2,268	0,917	0,433
	Ortaöğretim / Lise	182	10,51	2,212		
	Üniversite	34	10,91	2,301		
	Lisansüstü	3	11,67	4,041		
Ölçek Toplam Puanı	İlköğretim	195	61,05	9,236	1,330	0,264
	Ortaöğretim / Lise	182	61,05	10,273		
	Üniversite	34	63,44	12,430		
	Lisansüstü	3	70,00	22,517		

F: One-Way ANOVA testi * p < 0,05 ** p < 0,01

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin babasının eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı (p>0,05) (Tablo 18).

Tablo 18 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Babasının Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Baba Eğitim	n	\bar{x}	$\pm ss$	F	p
Başlama	İlköğretim	113	32,97	6,116	2,625	0,051
	Ortaöğretim / Lise	211	33,60	6,429		
	Üniversite	86	31,90	7,898		
	Lisansüstü	4	26,50	1,915		
Yılmama	İlköğretim	113	17,80	3,030	1,294	0,276
	Ortaöğretim / Lise	211	17,96	3,454		
	Üniversite	86	17,72	3,282		
	Lisansüstü	4	14,75	3,775		
Sürdürme Çabası - Israr	İlköğretim	113	10,35	2,375	1,091	0,353
	Ortaöğretim / Lise	211	10,45	2,239		
	Üniversite	86	10,74	2,087		
	Lisansüstü	4	9,00	3,367		
Ölçek Toplam Puanı	İlköğretim	113	61,12	9,055	2,220	0,085
	Ortaöğretim / Lise	211	62,01	10,128		
	Üniversite	86	60,36	11,185		
	Lisansüstü	4	50,25	6,702		

F: One-Way ANOVA testi * p < 0,05 ** p < 0,01

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Başlama” ve “Yılmama” boyutu puanları ve ölçek toplam puanı, öğrencilerin yaşadığı yere göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p<0,05).

Buna göre evde ailesiyle birlikte yaşayan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Başlama” alt boyutu ve ölçek toplam puanı, evde yurttan veya ev arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin puanlarına göre; evde yalnız yaşayan öğrencilerin Öz-yeterlilik Ölçeği “Yılmama” alt boyutu puanları ise, evde yurttan veya ev arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (Tablo 19).

Tablo 19 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Yaşadığı Yer	n	\bar{x}	$\pm ss$	<i>F</i>	<i>p</i>
Başlama	Yurtta	72	31,51	6,836	4,485**	0,004
	Evde ailesiyle	270	33,83 ^(a,d)	6,508		
	Evde yalnız	11	33,45	5,733		
	Ev arkadaşlarıyla	61	31,02	6,958		
Yılmama	Yurtta	72	17,28	3,294	2,868*	0,036
	Evde ailesiyle	270	18,07	3,354		
	Evde yalnız	11	19,45 ^(a,d)	3,045		
	Ev arkadaşlarıyla	61	17,16	3,029		
Sürdürme Çabası - Israr	Yurtta	72	10,17	1,986	1,421	0,236
	Evde ailesiyle	270	10,56	2,332		
	Evde yalnız	11	11,45	2,252		
	Ev arkadaşlarıyla	61	10,28	2,199		
Ölçek Toplam Puanı	Yurtta	72	58,96	9,681	4,531**	0,004
	Evde ailesiyle	270	62,46 ^(a,d)	10,147		
	Evde yalnız	11	64,36	9,014		
	Ev arkadaşlarıyla	61	58,46	9,703		

F: One-Way ANOVA testi * $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanlarının, öğrencilerin sağlık durumu algısı ile olan ilişkileri incelendiğinde, Öz-yeterlilik Ölçeği “Başlama”, “Yılmama”, “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutları ve ölçek toplam puanı ile arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve çok düşük düzeyde (sırasıyla r_p : 0,156, r_p : 0,111, r_p : 0,120, r_p : 0,167) bir ilişki olduğu saptandı ($p < 0,05$) (Tablo 20).

Tablo 20 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları ile Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Durumu Algısı Arasındaki İlişki (N=414)

Boyut	Sağlık Durumu Algısı	
	r_p	p
Başlama	0,156**	0,001
Yılmama	0,111*	0,024
Sürdürme Çabası - Israr	0,120*	0,015
Ölçek Toplam Puanı	0,167**	0,001

r_p : Pearson Correlation * p < 0,05 ** p < 0,01

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanlarının, öğrencilerin akademik not ortalaması ile olan ilişkileri incelendiğinde, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı görüldü (p>0,05) (Tablo 21).

Tablo 21 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanları ile Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Not Ortalaması Arasındaki İlişki (N=414)

Boyut	Akademik Not Ortalaması	
	r_p	p
Başlama	0,063	0,198
Yılmama	0,087	0,076
Sürdürme Çabası - Israr	0,089	0,071
Ölçek Toplam Puanı	0,091	0,065

r_p : Pearson Correlation

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin kütüphane kullanım sıklığına göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı (p>0,05) (Tablo 22).

Tablo 22 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Kütüphane Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Kütüphane Kullanım Sıklığı	n	\bar{x}	$\pm ss$	F	p
Başlama	Haftada bir	19	32,84	9,895	0,949	0,436
	Ayda bir	64	34,19	6,775		
	Dönemde bir	141	33,28	6,602		
	Senede bir	77	32,22	5,776		
	Hiç	113	32,56	6,728		
Yılmama	Haftada bir	19	17,26	3,984	0,296	0,880
	Ayda bir	64	18,11	3,474		
	Dönemde bir	141	17,85	3,340		
	Senede bir	77	17,68	3,063		
	Hiç	113	17,86	3,273		
Sürdürme Çabası - Israr	Haftada bir	19	10,89	2,331	1,403	0,232
	Ayda bir	64	10,98	2,200		
	Dönemde bir	141	10,31	2,252		
	Senede bir	77	10,53	2,087		
	Hiç	113	10,27	2,376		
Ölçek Toplam Puanı	Haftada bir	19	61,00	13,896	0,871	0,481
	Ayda bir	64	63,28	10,301		
	Dönemde bir	141	61,44	10,368		
	Senede bir	77	60,43	8,705		
	Hiç	113	60,69	9,839		

F: One-Way ANOVA testi * p < 0,05 ** p < 0,01

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu puanları, öğrencilerin ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan faydalanma sıklığına göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < 0,05$). Buna göre ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan çok sık faydalanan öğrencilerin Öz-yeterlilik Ölçeği “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu puanları ($11,71 \pm 1,961$), ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan hiç faydalanmayan öğrencilerin puanlarına ($9,58 \pm 2,729$) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (Tablo 23).

Tablo 23 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Ders Çalışırken Akademik ve Uluslararası Yayınlardan Faydalanma Sıklığına Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Uluslararası Yayınlardan Faydalanma Sıklığı	n	\bar{x}	\pm SS	F	p
Başlama	Çok sık	17	33,41	8,987	1,194	0,313
	Sık	97	34,08	6,517		
	Bazen	176	32,83	6,712		
	Nadiren	88	31,99	6,320		
	Hiç	36	33,25	6,742		
Yılmama	Çok sık	17	19,47	3,300	2,130	0,076
	Sık	97	18,20	3,322		
	Bazen	176	17,69	3,328		
	Nadiren	88	17,78	3,146		
	Hiç	36	16,92	3,417		
Sürdürme Çabası - Israr	Çok sık	17	11,71 ^(e)	1,961	2,943*	0,020
	Sık	97	10,68	2,257		
	Bazen	176	10,43	2,134		
	Nadiren	88	10,47	2,244		
	Hiç	36	9,58	2,729		
Ölçek Toplam Puanı	Çok sık	17	64,59	11,911	1,623	0,168
	Sık	97	62,96	9,950		
	Bazen	176	60,94	10,229		
	Nadiren	88	60,24	9,402		
	Hiç	36	59,75	10,330		

F: One-Way ANOVA testi

* p < 0,05 ** p < 0,01

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin ders çalışma şekline göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0,05$) (Tablo 24).

Tablo 24 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Ders Çalışma Şekline Göre Karşılaştırılması (N=414)

	Ders Çalışma Şekli	n	\bar{x}	$\pm ss$	F	p
Başlama	Günlük tekrar yapma	15	34,60	6,367	2,182	0,070
	Bilgisayardan araştırma	11	29,27	8,113		
	Hafta sonları çalışma	63	32,29	6,861		
	Derste iyi dinleyip not t.	92	34,28	6,726		
	Sınavdan sınava çalışma	233	32,77	6,527		
Yılmama	Günlük tekrar yapma	15	18,20	3,590	1,361	0,247
	Bilgisayardan araştırma	11	17,73	2,867		
	Hafta sonları çalışma	63	17,92	3,456		
	Derste iyi dinleyip not t.	92	18,47	3,437		
	Sınavdan sınava çalışma	233	17,54	3,214		
Sürdürme Çabası - Israr	Günlük tekrar yapma	15	10,87	2,615	1,444	0,219
	Bilgisayardan araştırma	11	10,64	1,859		
	Hafta sonları çalışma	63	10,67	2,403		
	Derste iyi dinleyip not t.	92	10,84	2,250		
	Sınavdan sınava çalışma	233	10,24	2,204		
Ölçek Toplam Puanı	Günlük tekrar yapma	15	63,67	10,560	2,114	0,078
	Bilgisayardan araştırma	11	57,64	9,605		

Tablo 24 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Ders Çalışma Şekline Göre Karşılaştırılması (N=414) (devam)

Hafta sonları çalışma	63	60,87	10,423
Derste iyi dinleyip not tutma	92	63,59	10,524
Sınavdan sınava çalışma	233	60,55	9,741

F: One-Way ANOVA testi * p < 0,05 ** p < 0,01

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Sürdürme Çabası - Israr”, boyutu puanları, öğrencilerin sınava hazırlanma yöntemine göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p<0,05). Buna göre sınava derslere günlük çalışarak hazırlanan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu puanları (11,67 ± 2,657), sınava sadece sınav günü çalışarak hazırlanan öğrencilerin puanlarına (10,10 ± 2,253) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (Tablo 25).

Tablo 25 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Sınava Hazırlanma Yöntemine Göre Karşılaştırılması (N=414)

Sınava Hazırlanma Yöntemi		n	\bar{x}	$\pm ss$	F	p
Başlama	Günlük çalışarak	18	33,11	9,042	1,524	0,208
	Sadece sınav günü çalışma	72	31,69	7,064		
	Sınav haftasına yakın ç.	314	33,36	6,444		
	Sadece derste dinleme	10	31,00	6,633		
Yılmama	Günlük çalışarak	18	18,33	3,804	0,175	0,913
	Sadece sınav günü çalışma	72	17,71	3,226		
	Sınav haftasına yakın ç.	314	17,84	3,311		
	Sadece derste dinleme	10	17,70	3,529		

Tablo 25 Öz-yeterlilik Ölçeği Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Sınava Hazırlanma Yöntemine Göre Karşılaştırılması (N=414) (devam)

	Sınava Hazırlanma Yöntemi	n	\bar{x}	$\pm ss$	<i>F</i>	p
Sürdürme Çabası - Israr	Günlük çalışarak	18	11,67 ^(b)	2,657	2,722*	0,044
	Sadece sınav günü çalışma	72	10,10	2,253		
	Sınav haftasına yakın çalışma	314	10,47	2,207		
	Sadece derste dinleme	10	11,20	2,573		
Ölçek Toplam Puanı	Günlük çalışarak	18	63,11	12,847	1,159	0,325
	Sadece sınav günü çalışma	72	59,50	9,984		
	Sınav haftasına yakın çalışma	314	61,67	9,973		
	Sadece derste dinleme	10	59,90	9,410		

F: One-Way ANOVA testi

* p < 0,05 ** p < 0,01

7. TARTIŞMA

Çalışma hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerinin ve öğrenim ile ilgili özelliklerinin akademik başarısına etkisini değerlendirmek, akademik başarı ile genel özyeterlilik arasındaki ilişkiyi inceleyerek etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı-ilişki arayıcı olarak gerçekleştirildi.

7.1. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİLERİ

Son yıllarda mesleğimizde ve diğer mesleklerde cinsiyetle ilgili pek çok değişiklikler görülmesine rağmen, evrensel alanda ve ülkemizde hemşirelik küçük bir erkek yüzdesiyle bütünleşmiştir (Kocaer ve ark., 2004). Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde %83,8'i(n=347) kadın, %16,2'si (n=67) ise erkektir. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %85,7 (n=355) ile büyük çoğunluğunun hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçtiği görüldü. Bu çoğunluğu oluşturan kişilerin kadın olduğu sonucuna varılmıştır.

Hemşirelik öğrencilerinin yaşları 18 ile 34 arasında değişmekte olup yaş ortalaması $21,00 \pm 1,911$ 'dir. Öğrencilerin %98,3 (n=407) ile büyük çoğunluğu bekar, %1,7'si (n=7) ise evlidir. Kadınların iş yaşamlarında evlilik, aile ve çocuğun yerinin kariyerden önce gelmesi, bu nedenle kadının aile yaşamındaki rolü ve sorumlulukları gereği mesleğinde kariyer imkânlarının kısıtlanması, kadının evliliğinin ve çocuğunun iş yaşamı ve kariyerini sekteye uğratması vb. nedenlerle iş-aile çatışması kadınlarda daha fazla görülmektedir (Arslan, 2012).

Hemşirelik öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre dağılımları incelendiğinde %52,4'ünün (n=217) Genel Liseden, %25,1'inin (n=104) Anadolu veya Fen Lisesinden, %21,7'sinin (n=90) Sağlık Meslek Lisesinden, %0,7'sinin (n=3) ise Yabancı Dil Ağırlıklı bir liseden mezun olduğu saptandı. Öğrencilerin geldiği lise türüne göre akademik başarının değiştiği saptanmıştır.

İkili karşılaştırmalar sonucunda düz lise ve süper liseden gelen öğrencilerin akademik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunurken diğer liseler arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (Ayyıldız ve ark., 2014).

Otacıoğlu'nun 30 müzik öğretmeni adayı ile yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının yaş gruplarına göre öz yeterlilik ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Otacıoğlu, 2008).

Sivas ilindeki birinci basamak sağlık kurumlarında çalışan 379 sağlık personeli (doktor, hemşire, ebe, sağlık memuru, diş hekimi, röntgen teknisyeni, laboratuvar teknisyeni) ile yaptığı çalışmada genel öz yeterlilik düzeylerinin 39-48 yaş grubunda daha yüksek olduğu, yaş arttıkça öz yeterlilik düzeyinin de arttığı belirlenmiştir (Akgül, 2008).

İstanbul Üniversitesi ile Cerrahpaşa Üniversitesi'nde 402 çalışan "Hemşirenin Örgütsel Bağlılıkları ile Özyeterlilik Alguları" ile ilgili yapılan çalışmada, hemşirelerin öz yeterlilik düzeylerinin yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (Pekmezci, 2010).

7.2. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM ÖZELLİKLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİLERİ

Biliş ötesi öğrenme stratejileri ve akademik öz-yeterliğe ilişkin verilen bilgiler doğrultusunda, bu kavramların öğrenci profili ve program değerlendirme açısından önemli parametreler olduğu söylenebilir (Küçük Kılıç ve Öncü, 2014). Hemşirelik öğrencilerinin kütüphane kullanım sıklığına göre dağılımları incelendiğinde %4,6'sının (n=19) kütüphaneyi haftada bir, %15,5'inin (n=64) ayda bir, %34,1'inin (n=141) dönemde bir, %18,6'sının (n=77) senede bir kullandığı, %27,3'ünün (n=113) ise kütüphaneyi hiç kullanmadığı belirlendi. Araştırmaya göre; hemşirelik öğrencilerinin kütüphane kullanımları; gün, hafta, ay, sene seçenekleri verilmiş ve sonuçlara göre kütüphanelerin kullanım sıklığının oranı, hiç kullanmama oranından oldukça az olduğu görülmüştür.

Hızla gelişmekte olan dünyada eğitim anlayışı da hızlı bir şekilde değişmekte ve bireysel farklılıklara daha fazla önem veren eğitim sistemi arayışı sürmektedir. Bu da eğitimin, günümüz dünyasında bilgi akış hızını yakalama bakımından en önemli alanlardan biri olmasına olanak sağlamaktadır (Küçük Kılıç ve Öncü, 2014). Öğrencilerin, biliş ötesi öğrenme stratejileri ve akademik öz-yeterlik algılarını öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen ders konularını takip etme yöntemine, öğrencilerin ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan faydalanma sıklığına, ders çalışma tipine ve sınava hazırlanma yöntemine göre incelemek ve aralarındaki ilişki değerlendirildiğinde araştırma kapsamındaki öğrencilerin biliş ötesi öğrenme stratejilerinin orta seviyede, akademik öz-yeterlik algılarının ise orta seviyenin üzerinde olduğu görülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin ders konularını takip etme yöntemine göre dağılımları incelendiğinde %12,6'sının (n=52) her ders için kaynak kitapları olduğu, %62,6'sının (n=259) ders notunu takip ettiği, %5,3'ünün (n=22) sadece zorunlu derslerin kitaplarına ulaştığı, %19,6'sının (n=81) ise ders konularını takip etmek için hocaların notlarına ulaştığı görüldü. Öğrencilerin akademik başarısızlığında planlı ders çalışma disiplininden uzak olma ve çalışma motivasyonu eksikliğini kapsayan değişkenleri öğrencilerin planlı ve rasyonel ders çalışma becerisinde eksik bir disipline sahip olmasıyla tanımlanabilir (Topçu ve Uzundumlu, 2012).

Çalışmamızda öz yeterlilik düzeyinde farklılıklar oluşturan faktörlerden birisi öğrencilerin ders çalışırken başvurdukları kaynaklardır. Yapılan istatistiki analizlerde öğrencilerini ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan faydalanma sıklığına göre ısrarcı olma ve akademik başarı için çaba gösterebilme düzeylerinde farklılık görülmektedir. Bahsi geçen kaynaklara çok sık başvuran bireylerin öz yeterlilik düzeyinin daha fazla olduğu görülmekte ve bu duruma paralel olarak akademik başarılarının daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Akademik başarıyı ölçen maddi unsur, bilindiği üzere sınavlar ve not sistemidir. Bir öğrencinin derslerinde ve okul hayatında başarılı olduğunu sınav sonuçlarına bakarak anlamak tam manasıyla olmasa da belli noktalarda olasıdır. Çalışmamızda ise yine öğrencilerin sürdürme çabası ve ısrar düzeyi ile sınavlara hazırlanma şeklinin etkisi mevcuttur.

Öğrenciler arasında derslerine günlük olarak çalışanların öz yeterlilik düzeyleri sınava sadece sınav günü çalışanlara göre anlamlı şekilde yüksek çıkmıştır. Esasen herhangi bir istatistiki analiz yapılmadan, tecrübelerin beraberinde getirdiği öngörülerle de önerilebilecek olan günü gününe ders çalışıldığında akademik olarak başarılı olunacağı yargısı çalışmamızda da istatistiki olarak desteklenmiştir.

7.3. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ-YETERLİLİK DÜZEYLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİLERİ

Bu çalışmanın ölçek üzerinde üçlü faktör üzerinde durulmuş ve bulgular üç faktörlü yapıyı öneren araştırma bulgularıyla tutarlıdır. Birinci faktör “Başlama”, ikinci faktör “Yılmama” ve üçüncü faktör “Sürdürme Çabası-Israr” başlıkları altında ele alınmıştır. Bulgulara göre Öz-yeterlilik ölçeği “Başlama” alt boyutu puanlarının 11 ile 45 arasında değiştiği ve ortalama puanın $33,00 \pm 6,699$ olduğu, “Yılmama” alt boyutu puanlarının 9 ile 25 arasında değiştiği ve ortalama puanın $17,83 \pm 3,313$ olduğu, “Sürdürme Çabası - Israr” alt boyutu puanlarının ise 3 ile 15 arasında değiştiği ve ortalama puanın $10,47 \pm 2,258$ olduğu saptandı. Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik ölçeği toplam puanının ise 38 ile 85 arasında değiştiği, ölçek toplam puan ortalamasının ise $61,31 \pm 10,104$ olduğu saptanmıştır. Puanların giderek düşmesi motivasyonun düştüğünü göstermektedir. Bu durumun temel sebebi bilişsel süreçlerin eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin ders takiplerinin ağırlıklı olarak sınavlar ile paralellik göstermesi, başarıyı etkilese de öz yeterliliklerinin bulunması, kendilerini motive etme gücüne sahip olması başarıyı yakalamasına sebep olmaktadır.

Yapılan bir çalışmada ısrar davranışı, öz yeterlilik ve akademik performans arasındaki ilişkiyi meta-analiz tekniğiyle incelemiştir. Araştırmanın sonucunda akademik performans ve ısrarcı davranışlar ile öz yeterlilik arasında güçlü ve yüksek düzeyli bir ilişki olduğu bulgusunu elde etmişlerdir (Multon ve ark., 1991).

Bu bağlamdaki diğer bir çalışmada Jinks ve Morgan tarafından gerçekleştirilmiştir. Geliştirdikleri Morgan-Jinks Öğrenci Yeterlilik Ölçeği ile okul başarısıyla ilişkili olabilecek öğrencilerin öz yeterlilik inançları hakkında bilgi elde etmeyi amaçlamaktadırlar.

Yaptıkları araştırma sonucunda yüksek öz yeterlilik inancına sahip öğrencilerin yüksek akademik puanlara sahip olduğu ortaya çıkmıştır (Jinks ve Morgan, 1999).

Ayrıca başka bir çalışmada akademik öz yeterlilik ile akademik başarı arasında güçlü bir ilişki bulunurken öğrencilerin kontrol odağı düzeyleri ile akademik başarıları arasında ters yönde ve zayıf bir ilişki bulunmuştur (Hoover, 2000).

Bower ve arkadaşları akademik öz yeterlilik, suçlu davranışlar, akademik amaçlar ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonunda akademik öz yeterlilik ile akademik başarı arasında güçlü ve pozitif yönde bir ilişki bulunmuşlardır. Akademik performanslarını kontrol edebildiği konusunda kendine inan öğrenciler daha yüksek akademik başarı elde etmişlerdir. Akademik öz yeterlilik ile akademik amaçlar arasında da doğrudan bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin akademik işleri yapabileceklerine ilişkin kendilerine inanmalarıyla birlikte daha çok akademik amaç belirledikleri bulunmuştur. Ayrıca araştırma yüksek akademik öz yeterliliğe sahip öğrencilerin suçlu davranışları sergileme oranlarının da daha az olduğunu ortaya koymuştur (Bower ve ark., 2009).

Bu çalışmaya benzer olarak yapılan bir çalışmada çocukların kendi akademik yeterliliklerine inançları, onların akademik başarılarını bağımsız olarak artırdığını, akademik isteklerini artırdığını ve olumlu sosyal davranışlarını artırdığını ortaya koymuştur. Ayrıca yüksek öz yeterliliğin kendini değersiz görme ve depresyon duygularına yakalanma riskini azalttığı, okul başarısına katkıda bulunduğu saptanmıştır. Çocukların sosyal yeterlilik ve akran baskısının üstesinden gelme yeterliliği, akademik başarılarına da katkı sağlamıştır (Bandura ve ark., 1996).

Literatürde yer alan araştırmalardan çıkarımla ve çalışmamızda elde ettiğimiz bulgular ışığında, öz yeterlilik algısını artıran unsurlar öğrencilerin akademik başarısını da artırmaktadır. Çalışmamızda öz yeterlilik algısını artıracak ilk faktörün eğitim görülen bölümün isteyerek seçilmesi olduğu tespit edilmiştir. Eğitim gördükleri bölümü kendi iradeleri dahilinde seçen öğrenciler, zorluklar karşısında yılmama ve çaba göstermeme davranışlarına daha az yönelmektedir. Bu durum akademik başarıyı artıran unsur olarak değerlendirilmektedir.

Belli bir amaç için ısrarcı olma ve çaba gösterme tutumlarını evlilerin bekarlara göre daha yüksek düzeyde gösterdikleri sonucu çalışmamız neticesinde elde edilen bulgulardan biridir.

Öğrencilerin okul dışında yaşamlarını idame ettikleri lokasyon da önemli bir unsurdur. Çalışmamızda elde edilen bir diğer bulgu ise evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin öz yeterlilik algısı yurttan veya ev arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin algı düzeylerine göre daha yüksek olduğudur. Bu bağlamda ailesinin yanında eğitim hayatını sürdüren bir öğrencinin akademik olarak daha başarılı olduğu yönünde değerlendirme yapmak mümkündür.

Bireyin sağlıklı olması, kendine güvenmesi, sorunların üstesinden gelmesi ve belli bir amaç uğruna çaba göstermesi üzerinde etkili bir unsurdur. Çalışmamızda elde edilen bulgular ise bu durumu desteklemektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin sağlık durumları öz yeterlilik algılarını düşük düzeyde olsa da pozitif yönde etkilemektedir. Bu bağlamda öz yeterlilik düzeylerinin ve dolaylı olarak yüksek akademik başarı hedefleyen öğrencilerin sağlıklarına da dikkat etmesi gerektiği düşünülebilmektedir.

Yapılan bir araştırma çalışması sonucunda BESYO öğrencilerinin akademik öz-yeterlilik algılarının orta seviyenin üzerinde olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğretmeni adaylarında üzerinde yapılan bir çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. BESYO öğrencilerinin akademik öz-yeterlilik algıları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda sınıf değişkenine göre çalışmamızla paralellik gösteren çalışmalara rastlanılmazken, bazı araştırma sonuçları, akademik öz-yeterlilik inançlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir (Kılıç ve Öncü, 2014).

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerinin ve öğrenim ile ilgili özelliklerinin akademik başarısına etkisini değerlendirmek, akademik başarı ile genel özyeterlilik arasındaki ilişkiyi inceleyerek etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarını şöyle sıralayabiliriz.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde %83,8'i (n=347) kadın, %16,2'si (n=67) ise erkek, yaşları ise 18 ile 34 arasında değişmekte olup yaş ortalaması $21,00 \pm 1,911$ olduğu, öğrencilerin %98,3 (n=407) ile büyük çoğunluğu bekar, %1,7'si (n=7) ise evli olduğu saptandı.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre dağılımları incelendiğinde %20,5'inin (n=85) 1. sınıfta, %30'unun (n=124) 2. sınıfta, %33,6'sının (n=139) 3. sınıfta, %15,9'unun (n=66) ise 4. sınıfta öğrenim gördüğü belirlendi.

Mezun oldukları lise türüne göre dağılımları incelendiğinde çoğunluğunun Genel Liseden, diğerlerinin Anadolu, Fen Lisesinden, Sağlık Meslek Lisesinden ve Yabancı Dil Ağırlıklı bir liseden mezun olduğu saptandı. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçtikleri saptandı.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin kardeş sayısına göre dağılımları incelendiğinde çoğunluğunun tek çocuk ve 2 kardeş olduğu, yerleşim birimine göre dağılımları incelendiğinde ise çoğunluğunun ilde yaşadığı saptandı.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre dağılımları incelendiğinde çoğunluğunun ilköğretim seviyesinde olduğu, baba eğitim durumuna göre dağılımları incelendiğinde ise genelinin babasının ortaöğretim veya lise seviyesinde olduğu belirlendi.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaşadıkları yere göre dağılımları incelendiğinde çoğunluğunun evde ailesiyle birlikte yaşadığı anlaşıldı.

Hemşirelik öğrencilerinin son 6 aydaki sağlık durumu algıları orta düzeyde, akademik not ortalaması genel olarak orta düzey- başarılı arasında değişmekte olduğu saptandı.

Hemşirelik öğrencilerinin kütüphane kullanım sıklığına göre dağılımları incelendiğinde ise çoğunluğunun 1 dönem boyunca kütüphaneyi bir defa kullandığı belirlendi. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan faydalanma sıklığına göre dağılımları incelendiğinde genelinin bazen faydalandığı bulundu. Hemşirelik öğrencilerinin ders konularını takip etme yöntemine göre dağılımları incelendiğinde yarısından fazlasının ders notunu takip ettiği, ders çalışma tipine göre dağılımları incelendiğinde genelinin sınavdan sınava ders çalıştığı saptanmıştır. Sınava hazırlanma yöntemine göre dağılımları incelendiğinde ise 4 'te 3' nün sınav haftasına yakın çalışmaya başladığı bulundu.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin kütüphaneyi kullanma sıklığına bakıldığında en çok ders çalışmak için kullandığı, bunu sırasıyla ödevler için kaynak toplamak, kitap ödünç almak ve veri tabanlarında tarama yapmak maddelerinin izlediği, kütüphaneyi en az ise güncel yayınları takip etmek için kullandıkları saptandı.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin bilgisayarı kullanma sıklığına bakıldığında bilgisayarı en çok sosyal medya araçlarını kullanmak için kullandığı, bunu sırasıyla internette farklı tanımları araştırmak, arkadaşlarla sohbet, dersle ilgili araştırma yapmak, e-posta, kütüphane web sayfaları aracılığıyla kaynak taramak maddelerinin izlediği, bilgisayarı en az ise ofis yazılımlarını kullanmak için kullandıkları belirlendi.

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin yaş grubuna göre karşılaştırıldığında ve öğrencilerin yaşları ile olan ilişkileri incelendiğinde, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı belirlendi.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu.

Hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçen öğrencilerin Öz-yeterlilik Ölçeği "Yılmama" ve "Sürdürme Çabası - Israr" boyutu puanları, hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçmeyen öğrencilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu belirlendi.

Medeni durumu evli olan öğrencilerin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları medeni durumu bekar olan öğrencilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin kardeş sayısına göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi.

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin annesinin ve babasının eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı

Evde ailesiyle birlikte yaşayan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği “Başlama” alt boyutu ve ölçek toplam puanı, evde yurttan veya ev arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin puanlarına göre; evde yalnız yaşayan öğrencilerin Öz-yeterlilik Ölçeği “Yılmama” alt boyutu puanları ise, evde yurttan veya ev arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu.

Hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanlarının, öğrencilerin akademik not ortalaması ile olan ilişkileri incelendiğinde, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı belirlendi.

Ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan çok sık faydalanan öğrencilerin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan hiç faydalanmayan öğrencilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, öğrencilerin ders çalışma şekline göre karşılaştırıldığında arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi.

Sınava derslere günlük çalışarak hazırlanan hemşirelik öğrencilerinin Öz-yeterlilik Ölçeği puanları, sınava sadece sınav günü çalışarak hazırlanan öğrencilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olarak belirlendi.

Öneriler:

- Hemşirelik öğrencilerinin derslerine günlük çalışmaya teşvik edici eğitim programlarının düzenlenmesi.
- Hemşirelik öğrencilerinin sınava hazırlanma teknik ve yöntemleri hakkında desteklenmesi
- Hemşirelik öğrencileriyle ilgili yapılacak çalışmalarda bireysel özelliklerinin dikkate alınması.
- Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğini ilk yıllardan itibaren daha iyi tanımalarının sağlanması.
- Öğrencilerin öz yeterliliklerinin değerlendirilmesi ve gelişimlerini sağlayacak önerilere katkıda bulunmalarının desteklenmesi önerilebilir.

9. KAYNAKLAR

Akçin Şenyuva E. Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenme Stillerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Educational Administration: Theory and Practice. 2009, 15 (58): 247-271.

Akgül N. Sivas İl Merkezi Birinci Basamak Sağlık Kurumlarında Çalışan Sağlık Personelinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Öz-Etkililik-Yeterlilik Düzeylerinin Belirlenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008, Sivas (Danışman: Yard.Doç.Dr.Güngör Güler).

Altun A, Mazman S. Programlamaya İlişkin Özyeterlilik Algısı Ölçeği'nin Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi. 2012; 3(2): 297-308.

Andsoy I, Güngör T, Bayburtluoğlu T. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Tercih Etme Nedenleri ve Mesleğin Geleceği ile İlgili Görüşleri. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi. 124-130.

Arslan M. İş-Aile ve Aile-İş Çatışmalarının Kadın Çalışanların İş Doyumları Üzerindeki Etkisi. Birey ve Toplum Dergisi. 2012; 3(2):99-113.

Ayaz Ö. Hekim, Hemşire ve Sağlık Yöneticilerinin Meslekleşme Düzeylerinin Değerlendirilmesi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010, İstanbul (Danışman: Doç.Dr.Metin Ateş).

Ayyıldız T, Konuk Şener D, Veren F, Kulakçı H, Akkan F, Ada A, Aldoğan A, Yeral K, Emek A, Tetik D, Dinç G. Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörler. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2014; 5(3):222-228.

Azar A. Ortaöğretim Fen Bilimleri ve Matematik Öğretmeni Adaylarının Özyeterlilik İnançları. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2010; 6(12):235-252.

Bandura A, Barbaranelli C, Caprara G, Pastorelli C. Multifaced impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. Child Development. 1996; 67:1206- 1222.

Bayık Temel A. Kültürlerarası Hemşirelik Eğitimi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2007; 92-101.

Bekar M. Hemşirelik Eğitim Ve Uygulamasında Psikolojik Bakım, Tanımlama ve Boyutları Hakkında Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2010;4(1): 79-85.

Bower J., Carroll A., Hattie J., Houghton S., Unsworth K. ve Wood R. SelfEfficacy and academic achievement in Australian high school students: the mediating effects of academic aspirations and delinquency. Journal of Adolescence. (2009);32:797-817.

Çetin B. Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgisayarlarla İlgili Öz-Yeterlilik Algularının İncelenmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi. 2008; 11: 101-114.

Çıtak Tunç G, Akansel N, Özdemir A. Hemşirelik ve Sağlık Memurluğu Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörler. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2010; 3(1).

Derya Beydağ K, Gündüz A, Gök Özer F. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimlerine ve Mesleklerine Bakış Açılı, Meslekten Beklentileri. Pamukkale Tıp Dergisi. 2008;1(3):137-148.

Dikmen Y. Kolb'un Öğrenme Stilleri Modeline Göre Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenme Stillerinin İncelenmesi. J Hum Rhythm. 2015; 101-106.

Demir T. Yazma Öz Yeterlilik Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi. 2014; 1(1): 67-74.

Ekici G. Gregorc ve Kolb Öğrenme Stili Modellerine göre Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillerinin Cinsiyet ve Genel Akademik Başarı Açısından İncelenmesi. Eğitim ve Bilim. 2013; 38(167): 211-224.

Ergöl Ş. Türkiye'de Yükseköğretimde Hemşirelik Eğitimi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi. 2011;1(3):152-155.

Güdücü Tüfekçi F., Yılmaz A. Öğrencilerin Hemşireliği Tercih Etme Gerekçeleri ve Gelecekleri İle İlgili Görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2009;12(1):31-37.

Gül İ, Adıgüzel O. Sağlık Kurumları Yöneticiliği Lisans Bölümü Öğrencilerinin Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2015;8(36): 864-876.

Hoover. The Relation of Locus Controland Self-Efficacy to Academic Achievement of College Freshmen. Unpublished doctoral thesis, Saint Kouis Üniversitesi. (2000).

İnce S, Khorshid L. Hemşirelik Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Fakötörlerin Belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2015;18(3):163-171.

Jinks J. ve Morgan V. Children's perceived academic self-efficacy: an academic scale. Clearing House. 1999;72(4):224-231.

Karadağ A. Meslek Olarak Hemşirelik. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2002;5(2).

Kaya H., Akçin E. Öğrenme Biçimleri / Stilleri ve Hemşirelik Eğitimi. C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi. 2006. 6(2): 31-35.

Kocaer Ü, Öztop T, Usta N, Gökçek D, Bahçecik N, Öztürk H. Hemşirelik Mesleğinde Erkek Üyelerin Yeri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2004;7(2):23-29.

Korkmaz F. Meslekleşme ve Ülkemizde Hemşirelik. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi. 2011;59-67.

Korkmaz F, Görgülü S. Hemşirelerin, Meslek Ölçütleri Bağlamında Hemşireliğe İlişkin Görüşleri. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi. 2010;1-17.

Korkut Owen F, Kepir D, Özdemir S, Ulaş Ö, Yılmaz O. Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2012;8(3):135-151.

Küçük Kılıç S, Öncü E. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Biliş Ötesi Öğrenme Stratejileri ve Akademik Öz-yeterlilikleri. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi. 2014;2:13-22.

Multon K, Brown S. ve Lnet R. Relation of self-efficacy beliefs to academic outcomes: a meta-analytic investigation. Journal of Counseling Psychology. 1991;38 (1):30-38.

Otacıoğlu S.G. M¼zik Öğretmenliği Okul Deneyimi Uygulamalarına Katılan Öğretmen Adaylarının Öz Etkililik- Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi. 2008;32 (1):163-170.

Ökten Ş, Abbasoğlu A, Doğan N. Hemşirelik Tarihi Eğitimi ve Gelişimi. Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yıllığı. 2000;1(1):5-11.

Özkan S, Yılmaz E. Öğrenci Hemşirelerin Genel Sağlık Düzeyi, Stresle Baş Etme Yöntemleri ve Etkileyen Faktörler. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi. 2010;26(2):67-82.

Pekmezci U.G. Hemşirelerin Örgütsel Bağlılıkları ile Öz Yeterlilik Algıları Arasındaki İlişkiler. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010, İstanbul, (Danışman: Doç.Dr.Nazlı Kepçe Yönet).

Sarıkaya T, Khorshid L. Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2009;7(2):393-423.

Sarmasoğlu Ş, Görgülü S. Hemşirelik Öğrencilerinin Kendi Kendine Öğrenmeye Hazıroluş Düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2014;13-25.

Tarihçi S. Hemşirelik Mesleği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Mesleğe Etkilerinin Betimlenmesi. II. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlık Kongresinde. 2010. Ankara.

Taşkın Yılmaz F, Tiryaki Şen H, Demirkaya F. Hemşirelerin ve Ebelerin Mesleklerini Algılama Biçimleri ve Gelecekte Beklentileri. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2014;3(1):130-139.

Topçu Y, Uzundumlu A.S. Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Başarısızlığına Etki Eden Faktörlerin Analizi. Iğdır Üni. Fen Bilimleri Dergisi. 2012;2(2):51-58.

Tutuk A, Al D, Doğan S. Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerisi ve Empati Düzeylerinin Belirlenmesi. C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi. 2002;6(2):36-41.

Türedi E. Özyeterlik, Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyi İlişkisi, Cinsiyet ve Deneyim Süresi Açısından Resmi Okul ve Özel Okul Öğretmenleri Üzerine bir Araştırma. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, 2015, Mersin (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nazlı Kepçe Yönet).

EKLER

EK 1: ÖZGEÇMİŞ

Adı	Aslıhan	Soyadı	ERDOĞRUL
Doğum Yeri	Mersin	Doğum Tarihi	24.04.1987
Telefon	0551 204 11 00	E-mail	aslihanerdogrul@hotmail.com

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	İstanbul Bilim Üniversitesi	Devam etmekte
Lisans	İstanbul Bilim Üniversitesi	2013
Lise	Mersin Gazi Lisesi	2004

Program	Kullanma Becerisi
Microsoft Ofis	Orta

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
1	Gayrettepe Florence Nightingale Hastanesi	2012-2013
2	Acıbadem Kadıköy Hastanesi	2013-2014
3	Özel Tercih Sağlık Meslek Lisesi	2014-2015

EK 2: ETİK KURUL ONAYI

T. C.
İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

Sayı : 44140529 / 2016-40
Konu : Tez çalışması

14.04.2016

Sayın Prof. Dr. Zehra DURNA
İç Hastalıkları Hemşireliği

Aşağıda belirtilen çalışmanız 12.04.2016 tarihli Üniversitemiz Klinik Araştırmaları Etik Kurulu toplantısında incelenmiş, çalışmanın yapılmasında etik ve bilimsel açıdan bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verilmiştir. Kurul kararı ilişikte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Reyhan DİZ KÜÇÜKKAYA
Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanı

Çalışmanın Adı: “Hemşirelik Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışması.

Sorumlu Araştırmacı: Prof. Dr. Zehra DURNA, İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu Müdürü

Diğer Araştırmacılar: Aslıhan ERDOĞRUL, İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Proje İle İlgili Temas Kurulacak Kişi: Prof. Dr. Zehra DURNA, İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu Müdürü

Merkez sayısı: Tek merkez

T. C.
İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

İstanbul Bilim Üniversitesi Klinik Araştırmaları Etik Kurulu
Karar No : 12.04.2016/48-03

Çalışmanın Adı: "Hemşirelik Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi"
başlıklı tez çalışması.

Sorumlu Araştırmacı: Prof. Dr. Zehra DURNA, İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi
Hemşirelik Yüksekokulu Müdürü

Başkan
Prof. Dr. Reyhan DİZ KÜÇÜKKAYA

Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Numan ERMUTLU

Üye
Prof. Dr. Tufan PAKER

Üye
Prof. Dr. Işın BARAN KULAKSIZOĞLU

Üye
Doç. Dr. Semiha AKIN

Üye
Yard. Doç. Dr. Suzan BOZKURT

Üye
Ecz. Pınar DEMİR ÖZKER

Raportör
Doç. Dr. Berrin TELATAR

Üye
Prof. Dr. Ali Seyfi Yalın YALÇIN

Üye
Doç. Dr. Demet AKIN

Üye
Yard. Doç. Dr. Ersan EROĞLU

Üye
Doç. Dr. Özlem ÖZTÜRK

Üye
Doç. Dr. Zehra DURNA

EK : 3 ANKET FORMU

Bu bilgi formu, "Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi" başlıklı araştırma için oluşturulmuştur. Sorulara düşüncenizi doğru yansıtacak biçimde cevap verilmesi ve boş bırakılmaması sonuçların güvenilirliği açısından önemlidir. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Aslıhan ERDOĞRUL

BÖLÜM 1A. ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU

1. Yaşınız:
2. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
3. Sınıfınız: 1. sınıf 2. sınıf 3. sınıf 4. sınıf
4. Mezun olduğunuz lise: Genel Lise Anadolu/Fen Sağlık Meslek Yabancı Dil Ağırlıklı
5. Hemşirelik bölümünüzü kendiniz mi seçtiniz? Evet Hayır
6. Medeni durumunuz: Evli Bekar
7. Kardeş sayısı: 1 2 3 4 ve üzeri
8. Yaşamınızın büyük bölümünü geçirdiğiniz yerleşim birimi: İl İlçe Köy Kasaba
9. Anne eğitim durumu: İlköğretim Ortaöğretim/Lise Üniversite Lisansüstü
10. Baba eğitim durumu: İlköğretim Ortaöğretim/Lise Üniversite Lisansüstü
11. Nerede yaşıyorsunuz: Yurtta Evde ailemle Evde yalnız Ev arkadaşlarıyla

BÖLÜM 1B. ÖĞRENİM ÖZELLİKLERİ

12. Akademik not ortalamanız:
13. Kütüphane kullanım sıklığı: Haftada bir Ayda bir Dönemde bir Senede bir Hiç
14. Kütüphaneyi aşağıdaki işlemler için ne sıklıkla kullanıyorsunuz? (X ile işaretleyiniz)

	Çok Sık	Sık	Bazen	Nadiren	Hiç
Kitap Ödünç Almak	☐	☐	☐	☐	☐
Ders Çalışmak	☐	☐	☐	☐	☐
Ödevler İçin Kaynak Toplamak	☐	☐	☐	☐	☐
Veri tabanlarından tarama yapmak	☐	☐	☐	☐	☐
Güncel yeni gelen yayınları takip etme	☐	☐	☐	☐	☐

15. Bilgisayarı aşağıdaki işlemler için ne sıklıkla kullanıyorsunuz? (X ile işaretleyiniz)

	Çok Sık	Sık	Bazen	Nadiren	Hiç
E-Posta	☐	☐	☐	☐	☐
Arkadaşlarla sohbet	☐	☐	☐	☐	☐
İnternette farklı tanımları araştırmak	☐	☐	☐	☐	☐
Ofis yazılımlarını kullanmak	☐	☐	☐	☐	☐
Sosyal medya araçlarını kullanmak	☐	☐	☐	☐	☐
Dersle ilgili araştırma yapmak	☐	☐	☐	☐	☐
Kütüphane web sayfaları aracılığıyla kaynak tarama	☐	☐	☐	☐	☐

16. Ders çalışırken akademik ve uluslararası yayınlardan ne sıklıkla faydalanırsınız?

Çok sık Sık Bazen Nadiren Hiç

17. Ders konularını nasıl takip edersiniz?

Her ders için kaynak kitaplarım vardır. Sadece zorunlu dersler için kitaplara ulaşırım.
 Ders notunu takip ederim. Hocaların notlarına ulaşırım.

18. Ders çalışma tipiniz nasıldır?

Günlük tekrar yaparım Hafta sonları çalışırım Sınavdan sınava çalışırım
 Bilgisayardan araştırma yaparım Derste iyi dinler ve not tutarım

19. Sınava nasıl hazırlanırsınız?

Derslerime günlük çalışarak Sınav haftasına yakın zamanda çalışmaya başlarım
 Sadece sınav günü ders çalışırım Sadece derste dinlemem yeterlidir

20. Son 6 ayda sağlığını nasıl tanımlarsınız? (0 ile 10 arasında yuvarlak içine alınız)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Kötü Normal Çok iyi

ÖLÇEK

ÖZYETERLİLİK ÖLÇEĞİ

Açıklama: Aşağıda çeşitli konulardaki düşüncelerinizi öğrenmek üzere cümleler verilmiştir. Cümlede geçen ifadenin sizi ne kadar tanımladığını, lütfen, size uygun olan bölmeye işaretleyiniz.

Sizi ne kadar tanımlıyor?

	1	2	3	4	5
1. Planlar yaparken, onları hayata geçirebileceğimden eminimdir.	1	2	3	4	5
2. Sorunlarımdan biri, bir işe zamanında başlayamamamdır.	1	2	3	4	5
3. Eğer bir işi ilk denemede yapamazsam, başarana kadar uğraşırım.	1	2	3	4	5
4. Belirlediğim önemli hedeflere ulaşmada, pek başarılı olamam.	1	2	3	4	5
5. Her şeyi yarım bırakırım.	1	2	3	4	5
6. Zorluklarla yüz yüze gelmekten kaçınırım.	1	2	3	4	5
7. Eğer bir iş çok karmaşık görünüyorsa onu denemeye bile girişmem.	1	2	3	4	5
8. Hoşuma gitmeyen bir şey yapmak zorunda kaldığımda onu bitirinceye kadar kendimi zorlarım.	1	2	3	4	5
9. Bir şey yapmaya karar verdiğimde hemen işe girişirim.	1	2	3	4	5
10. Yeni bir şey denerken başlangıçta başarılı olamazsam çabucak vazgeçerim.	1	2	3	4	5
11. Beklenmedik sorunlarla karşılaştığımda kolayca onların üstesinden gelemem.	1	2	3	4	5
12. Bana zor görünen yeni şeyleri öğrenmeye çalışmaktan kaçınırım.	1	2	3	4	5

13. Başarısızlık benim azmimi arttırır.	1	2	3	4	5
14. Yeteneklerime her zaman çok güvenmem.	1	2	3	4	5
15. Kendine güvenen biriyim	1	2	3	4	5
16. Kolayca pes ederim.	1	2	3	4	5
17. Hayatta karşıma çıkacak sorunların çoğuyla başedebileceğimi sanmıyorum.	1	2	3	4	5

EK: 4 TEZ ÇALIŞMASI İZİN YAZILARI

T. C.
İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : 50400462/132
KONU: Anket hk.

TARİH :03/05/2016

T.C. İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ
FLORENCE NIGHTINGALE HASTANESİ
HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ashhan ERDOĞRUL'un "Hemşirelik Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışmasını ilâşikte belirtilen anket formunu uygulayarak gerçekleştirebilmesi için müsaadelerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Vildan KARPUZ
Müdür

T.C.
İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ
FLORENCE NIGHTINGALE HASTANESİ
HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU MÜDÜRLÜĞÜ

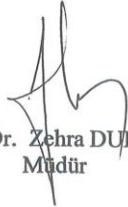
SAYI: 53550288 / 138
KONU: Aslıhan ERDOĞRUL'un hk.

04 Mayıs 2016

İstanbul Bilim Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

İlgi: 03 Mayıs 2016 tarihli ve 132 sayılı yazınız.

Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencisi Aslıhan ERDOĞRUL'un, Prof. Dr. Zehra DURNA'nın danışmanlığında yürüttüğü "Hemşirelik Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışmasının anket formunu Yüksekokul öğrencilerimize uygulamasının uygun olduğunu bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Zehra DURNA
Müdür